

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

22 april 1997

BELEIDSPLAN

Brussel

ingediend door de Vlaamse regering

I. EEN TOEKOMSTPROJECT VOOR DE HOOFDSTAD

In 1984 werd Brussel door het Vlaams Parlement bij decreet uitgeroepen tot hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap. Het was de officiële bevestiging van een constante strategische beleidslijn waarin de band tussen Vlaanderen en Brussel (de eenheid van gemeenschap) centraal staat.

Deze band is een realiteit, die de Vlamingen binnen en buiten Brussel nog te weinig erkennen. Brussel heeft niet enkel belang voor de belangrijke Nederlandstalige bevolkingsgroep die er woont. Sociaal-economisch geografisch onderzoek onderstreept de grote betekenis van Brussel voor Vlaanderen, en dit op alle niveau's van dienstverlening, zowel lokaal als regionaal, grootstedelijk, hoofdstedelijk als internationaal.

Brussel heeft een zeer grote impact op en belang voor Vlaanderen, en dit voor uiteenlopende domeinen als cultuur, onderwijs, zorgverstrekking, tewerkstelling...

Omzeggens één op de zes Vlamingen verdient rechtstreeks of onrechtstreeks zijn brood in Brussel.

Ook Europees en internationaal heeft onze hoofdstad¹ een toonaangevende rol, die nog steeds in belang toeneemt. Vooral langs Brussel is onze gemeenschap op de internationale scène markant aanwezig, en in voeling met andere talen en culturen.

Brussel is voor Vlaanderen op vele vlakken een verrijking. Het is een essentiële sleutel voor de welvaart en het welzijn van de Nederlandstaligen in heel Vlaanderen.

Vlaanderen heeft dus Brussel nodig, maar ook omgekeerd kan Brussel niet zonder Vlaanderen. Wat zou Brussel zijn zonder de Vlaamse arbeidskrachten, politieke, administratieve en economische beslissingscentra, scholen, instellingen, openbare omroep? De gunstige economische evolutie van Vlaanderen draagt in belangrijke mate bij tot de economische en financiële draagkracht van Brussel (de economische groei van Vlaanderen gedurende de voorbije vijftien jaar bedraagt het dubbel van deze van Brussel).

Vlamingen ontmoeten elkaar in Brussel en versterken de hoofdstad. De talrijke Vlaamse kunstenaars en cultuurpromotoren die zich de voorbije decennia in Brussel vestigden, hebben ertoe bijgedragen dat Brussel een 'place to be' is geworden voor artiesten en intellectuelen.

De verbondenheid tussen Brussel en Vlaanderen komt ook op institutioneel vlak tot uiting.

Dat de Vlaamse Gemeenschap meer dan de Franse Gemeenschap kiest voor een hechte relatie tot haar hoofdstad, werd bij de laatste staatsvorming bevestigd, toen de Franse Gemeenschapscommissie te Brussel verregaande autonomie kreeg. Terwijl langs Franstalige zijde de institutionele band binnen de taalgemeenschap losser werd gemaakt, bleven de Brusselse Vlamingen en hun instellingen integraal deel uitmaken van de Vlaamse Gemeenschap.

Deze band komt vooral tot uiting op het vlak van de regelgeving, echter minder op het vlak van de financiering en de samenstelling van de organen.

¹ In dit beleidsplan wordt met 'Brussel' en de 'hoofdstad' steeds het geheel van de negentien gemeenten bedoeld.

Uit het project “Vlaanderen-Europa 2002” en de “Discussienota van de Vlaamse Regering voor de verdere staatshervorming” (de zgn. ‘Schrikkelnota’) blijkt dat de band tussen Brussel en de twee gemeenschappen voor de Vlaamse Regering ook de optie naar de toekomst toe blijft.

Dit beleidsplan is gebaseerd op het huidig institutioneel kader, maar houdt niettemin rekening met de basisopties van de “Schrikkelnota” van de Vlaamse regering.

Het algemeen uitgangspunt blijft de fundamentele tweeledigheid van de Belgische staatsstructuur, opgebouwd vanuit de twee grote taal- en cultuurgemeenschappen met een bijzondere positie voor Brussel waar beide gemeenschappen elkaar ontmoeten. Voor het Vlaams beleid ten aanzien van Brussel staat de eenheid van gemeenschap voorop, met een voortdurende aandacht voor de specificiteit en de hoofdstedelijke rol van Brussel.

De toekomst van Brussel ligt vooral in de verdere uitbouw van haar hoofdstedelijke en internationale functie, ook naar beide gemeenschappen toe.

Beide gemeenschappen hebben een gemeenschappelijk belang bij deze dubbele functie. De uitbouw hiervan is niet enkel een zaak van het Hoofdstedelijk Gewest en de federale overheid, ook de Gemeenschappen dienen hierbij structureel betrokken te worden.

Brussel is een ontmoetingsplaats van zowel Vlamingen als Franstaligen en van vele andere culturen. Dit schept belangrijke kansen voor dynamisme, ontmoeting, verrijking. Het Brussels model dient dan ook fundamenteel uit te gaan van samenwerking en overleg. Dit is geen eenvoudige opdracht. De harmonie tussen taal- of cultuurgemeenschappen komt niet vanzelf, maar vraagt een constante inspanning. Dit veronderstelt ook wederzijds respect van de beide gemeenschappen.

Brussel is een toetssteen voor het Belgisch samenlevingsmodel. Deze bijzondere positie betekent dat de gelijkwaardige deelname van de Franstalige gemeenschap aan de democratische besluitvorming op federaal vlak, gekoppeld is aan de gelijkwaardige deelname van de Nederlandstalige gemeenschap op hoofdstedelijk vlak.

Met de Bijzondere Wet op de Brusselse Instellingen van 1989 werd hiervoor een belangrijke, zij het onvolkomen stap gezet. Er zijn immers nog belangrijke lacunes merkbaar die een hypotheek leggen op de volwaardige deelname van de Vlamingen in het beleid van hun stad. De Vlaamse Gemeenschap en de Brusselse Vlamingen moeten samen bijkomende waarborgen verwerven voor het medebestuur van de hoofdstad. Het hoofdstedelijk statuut impliceert dat de Brusselse Vlamingen volwaardig moeten participeren in de democratische besluitvorming te Brussel en aan bod komen bij de gemeentelijke en hoofdstedelijke voorzieningen. In het kader van de verdere staatshervorming zal de Vlaamse Gemeenschap garanties eisen vanuit de equivalentieregel die de bijzondere positie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van het tweeledig gemeenschapsgeven bevestigt.

Onder alle Vlamingen moeten wij een gemeenschappelijke visie ontwikkelen over de toekomst van Brussel waarbij wij rekening houden met:

- a) de effectieve werking van de verworven structuren in Brussel sinds 1988;
- b) de gevolgen van de asymmetrie binnen de Franse Gemeenschap, zowel institutioneel als politiek;
- c) de belangen en de specifieke situatie van de Brusselse Vlamingen.

Op het grondgebied van Brussel-Hoofdstad zijn er veel besluitvormingsniveau's, zowel op lokaal, grootstedelijk, regionaal, nationaal als internationaal vlak.

Deze bestuurlijke en institutionele complexiteit houdt heel wat consequenties in waarmee het Vlaams beleid ten aanzien van Brussel moet rekening houden:

- er ontstaan tussen de verschillende bestuursniveau's verhoudingen van samenwerking en concurrentie;
- er is geen rechtstreekse zeggingschap van de Vlaamse Gemeenschap op het gemeentelijke en bovengemeentelijke niveau;
- de gemeentelijke voorzieningen zijn niet op gelijke wijze gericht op dienstverlening voor Franstaligen en Nederlandstaligen;
- de unicommunautaire Vlaamse voorzieningen staan in concurrentie met unicommunautaire Franstalige voorzieningen;
- de effectieve tweetaligheid in bicommunautaire voorzieningen is nog geen realiteit.

Niettegenstaande de Bijzondere Brusselwet de bestuurlijke en institutionele complexiteit heeft verbeterd, blijft Brussel het enige stadsgewest waar geen fusie van de gemeenten werd doorgevoerd.

I. Gelet op voormeld bestuurlijk-institutioneel kader en de sleutelfunctie van Brussel voor de Vlaamse Gemeenschap is het belangrijk dat het aantal Vlamingen in Brussel op een voldoende peil gehouden of gebracht wordt.

De numerieke minderheid van de Nederlandstaligen in het Hoofdstedelijk gebied creëert immers moeilijkheden voor de ontplooiingskansen van de Brusselse Vlamingen en voor de creatie van een Nederlandstalig sociaal-cultureel aanbod dat gelijkwaardig is aan het Franstalige.

Samen met de ongelijke verspreiding van de Vlamingen over de 19 gemeenten heeft dit tot gevolg dat de detectie van de behoeften en de identificatie van de doelgroepen moeilijker is dan in homogene Vlaamse gemeenten.

Het beleid van de Vlaamse overheid dient ook rekening te houden met de specifieke leefsituatie van de Brusselse Vlamingen in een grootstedelijk milieu met uitgesproken Europese roeping, dat snel meer kosmopoliet wordt.

De laatste jaren stellen we volgende evolutie vast :

Enerzijds zijn vele Brusselse Vlamingen op zoek naar meer homogeniteit en een taalkundige en culturele geborgenheid. Sommigen (hun aantal groeit) zoeken deze buiten Brussel, op enkele kilometers van waar ze woonden. Ze behouden het contact met het verenigingsleven, de recreatieve infrastructuur, en het dichte commerciële weefsel van het nabije Brussel, maar gaan wonen in een omgeving waar ze zich meer thuis voelen. Samen met de afname van de Vlaamse immigratie in Brussel (in 1995 zijn nog slechts 11% van de ingeweken Brusselaars uit Vlaanderen afkomstig), leidt dit tot een numerieke Vlaamse verzwakking die in een nuchtere

analyse niet mag ontkend worden. Deze tendens moet omgebogen worden door een aangepast beleid, zowel van de Vlaamse Gemeenschap als op het vlak van de Brusselse instellingen.

Anderzijds zijn wij getuige van een toenemende belangstelling voor het Nederlands en voor Vlaanderen in hoofde van Franstaligen of tweetaligen, meestal in het kader van taalgemengde gezinnen. Deze groep, waarvan het dynamisme op meerdere vlakken zichtbaar is, wil meer dan vroeger aansluiting zoeken bij de Vlaamse gemeenschap, zonder daarbij hun Franstalige bindingen te verbreken. Het is een boeiend verschijnsel dat nader onderzoek verdient. Het belet evenwel niet dat alles in het werk moet gesteld worden om een voldoende aantal inwoners, dat zich als uitgesproken Brusselse Vlamingen beschouwt, te waarborgen.

Hiermee samenhangend is het de opdracht van de Vlaamse overheid er mee voor te zorgen dat iedere Vlaming zich volledig thuis voelt in onze hoofdstad, en dat de Brusselse Vlamingen en de Vlaamse Gemeenschap zich volledig kunnen ontplooien. Vandaar de nood aan een voldoende aanbod aan kwaliteitsvolle gemeenschapsvoorzieningen die beantwoorden aan de noden die de Nederlandstaligen in de hoofdstad dagelijks ondervinden. Zodat de hoofdstad aantrekkelijker wordt voor de Vlamingen, die op dezelfde dienstverlening moeten kunnen rekenen als elders.

Dit is de uitgesproken eerste zorg.

Het Vlaams verenigingsleven is een belangrijke dragende factor voor de Nederlandstalige aanwezigheid in de hoofdstad. Bij de uitvoering van dit beleidsplan zal dan ook maximaal ingespeeld worden op de mogelijke bijdrage vanuit dit gemeenschapsleven.

II. De Vlaamse Gemeenschap richt zich niet louter tot de Nederlandstaligen.

Vanuit een Nederlandstalig kwaliteitsbeleid oefenen wij ook aantrekkingskracht uit op de anderstaligen.

Het is belangrijk dat er bruggen gelegd worden naar de andere groepen en gemeenschappen in Brussel. Het project "Brussel Culturele Hoofdstad 2000" biedt hiervoor een belangrijke mogelijkheid.

De rijkdom en de meerwaarde van een grensstad vraagt een actief contact met de buurgemeenschappen.

Vandaar dat wij als Vlaamse Gemeenschap een positieve stap willen zetten naar de anderstaligen.

Wel dient bij het beleid naar de unicommunautaire instellingen toe rekening gehouden met de beperkingen van het Vlaamse draagvlak in Brussel. Een voldoende Vlaamse gezicht en kwaliteitsbeleid moet voorop blijven staan.

Een grotere participatie van het Vlaamse hinterland, Vlaams-Brabant in de eerste plaats, kan dit draagvlak versterken.

De Vlaamse gemeenschapsvoorzieningen staan niet enkel open voor de Nederlandstaligen. Uit de jaarlijkse tellingen blijkt dat één derde van de leerlingen in het lager onderwijs afkomstig is uit taalgemengde gezinnen en één derde uit homogeen Franstalige gezinnen. Hoewel de

Vlaamse Regering de belangstelling van anderstaligen voor het Nederlandstalig onderwijs een positief gegeven vindt, mag men de ogen niet sluiten voor de pedagogische problemen die hiermee gepaard gaan.

In toenemende mate maken ook Franstaligen en anderstaligen gebruik van het net van Nederlandstalige diensten. Dit is een positief element, maar het risico bestaat dat een ruime omschrijving van het doelpubliek of een actieve Franstalige promotie leidt tot een verfransing. De Nederlandstalige voorzieningen in de eigen hoofdstad moeten in ieder geval als zodanig herkenbaar blijven. Het eerste doelpubliek is de Nederlandstalige gemeenschap, maar het is fout hiertoe enkel de autochtonen te rekenen.

Men moet ook rekening houden met het feit dat vele migranten die zich in Brussel komen vestigen afkomstig zijn uit Vlaanderen, en velen ook de Nederlandse taal wensen te leren. Het doelpubliek reikt dus verder dan de louter Nederlandstaligen; ook personen uit taalgemengde gezinnen of allochtonen die zich aangesproken voelen door de Nederlandstalige voorzieningen behoren hiertoe.

III. Een goed aanbod aan Nederlandstalige gemeenschapsvoorzieningen volstaat niet om de Vlamingen ertoe te bewegen zich in Brussel te vestigen.

De stedelijke leefbaarheid is in de voorbije decennia immers sterk aangetast.

De problemen van Brussel zijn genoegzaam bekend. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is één van de rijkste Europese regio's, gemeten in bruto binnenlands product per inwoner.

Maar dit gemiddelde verbergt de onmiskenbare realiteit van een stad die in menig opzicht in crisis is, met een duale samenleving en een voortdurende verpaupering, hoge werkloosheidsgraad en aanzienlijke veiligheidsproblemen.

Het woon- en leefklimaat van vele buurten is aangetast, mee door de snelle internationalisering en de ongecontroleerde groei van de kantoorruimten (75 % van het globaal aanbod voor België ligt nu in Brussel).

Dit heeft belangrijke demografische, economische, sociale en financiële gevolgen.

De demografische evolutie van de Brusselse bevolking wordt gekenmerkt door een negatieve vestigingsbalans met een uitwijking van vooral jonge, kapitaalkrachtige gezinnen en een inwijking van vreemdelingen met een laag inkomen. Deze tendens gaat dus gepaard met een wijziging van de sociaal-economische samenstelling van de bevolking waarbij de autochtone bevolking veroudert en de economische en financiële draagkracht vermindert.

Op economisch vlak is Brussel een belangrijk centrum met een relatief hoog BNP. Evenwel is de economische structuur van Brussel zeer eenzijdig gericht op tertiaire activiteiten. Brussel is hierdoor zeer sterk aangewezen op de rest van het land. Ook op ondernemingsvlak is er tendens om weg te trekken naar de stadsrand. De economische groei van de hoofdstedelijke regio bedraagt slechts de helft van deze in Vlaanderen.

Dit heeft uiteraard een financiële weerslag. De budgettaire situatie van het Hoofdstedelijk Gewest is niet rooskleurig.

Een bijkomende financiële steun van Vlaanderen voor de budgettaire problemen kan evenwel slechts verantwoord worden als Brussel haar rol als tweetalige hoofdstad voor beide gemeenschappen en de gelijkheid tussen deze gemeenschappen volledig waarmaakt.

De eerste verantwoordelijkheid voor de grootstedelijke problematiek en het stedelijk herstel ligt uiteraard bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat bevoegd is voor het gewestelijk beleid inzake huisvesting, ruimtelijke ordening, mobiliteit, leefmilieu enz. Toch zal ook de Vlaamse Regering op het vlak van de gemeenschapsbevoegdheden maatregelen nemen in de strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting. Binnen voormeld kader wil de Vlaamse Regering op een positieve wijze de handschoen opnemen en samenwerken met de Franse gemeenschap aan de leefkwaliteit, de revitalisatie en de internationale uitstraling van Brussel.

De voorafname voor Brussel op het Sociaal Impulsfonds getuigt hiervan. Ook via de gewestbevoegdheden moet de band tussen Vlaanderen en Brussel versterkt via samenwerking op gewestoverschrijdende domeinen zoals milieu, ruimtelijke ordening, mobiliteit en zo meer.

Het Brussels Hoofdstedelijk gewest is geografisch volledig omringd door het Vlaams gewest. Het is dan ook evident dat de wederzijdse invloeden aanzienlijk zijn en samenwerking noodzakelijk is. Via bilateraal overleg in gewestaangelegenheden wenst de Vlaamse Regering constructief samen te werken met de Brusselse hoofdstedelijke overheden. Ook tussen het Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Vlaams-Brabant is samenwerking noodzakelijk.

Het tegengaan van de stadsvlucht en de leefbaarheid van Brussel is ook in het voordeel van de Vlaamse Rand. Bovendien is een ruimer overleg noodzakelijk om greep te krijgen op de ontwikkeling van het stadsgewest.

Bij de voorbereiding van dit beleidsplan werd gewaakt over de afstemming van dit beleidsplan met het Actieplan voor de Vlaamse Rand, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 juni 1996. Ook bij de uitvoering zal gezorgd worden voor een maximale overeenstemming van beide strategische plannen. Dit impliceert onder meer dat de Vlaamse Regering zich zal blijven verzetten tegen elke inmenging van instellingen uit het Brussels Hoofdstedelijk gewest in Vlaams-Brabant.

Bij de situering van dit beleidsplan mogen de belangrijke inspanningen die de Vlaamse overheid reeds genomen heeft naar haar hoofdstad toe niet onvermeld blijven.

Onder impuls van de achtereenvolgende congressen van de Brusselse Vlamingen en de Nederlandse CultuurCommissie (NCC) werd meer en meer geïnvesteerd in het Nederlandstalig onderwijs te Brussel, in de 19 Brusselse gemeenten werden Vlaamse trefcentra opgericht, de culturele uitstraling van de Vlaamse gemeenschap via Brussel kende een grote vlucht.

In 1989 werd becijferd dat de investeringen die Vlaanderen uit haar gemeenschapsbegroting doet in Brussel, 11 miljard BF bedroegen. Uit de geactualiseerde gegevens blijkt dat de inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap om een gemeenschapsbeleid in de hoofdstad te voeren (16,7 mia.) proportioneel is mee geëvolueerd met de stijging van de uitgavenbegroting. Aangevuld met de 1,2 mia trekkingsrechten en dotaties van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de VGC, bedraagt het totale budget voor het Vlaams Gemeenschapsbeleid ten aanzien van Brussel dus zo'n 18 miljard BF. Hierbij moet wel gezegd worden dat de inspanningen beduidend sterker liggen in de sector van onderwijs en cultuur, dan op het vlak van de persoonsgebonden aangelegenheden.

Hoewel de inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap om een kwalitatief aanbod aan Nederlandstalige voorzieningen uit te bouwen een belangrijke bijdrage leverden tot het behoud en het comfort van de Vlaamse aanwezigheid in de hoofdstad, zijn bijkomende stappen vereist.

Geconfronteerd met de maatschappelijke en beleidsmatige evoluties, zal de Vlaamse Regering een vernieuwd planmatig beleid voor haar hoofdstad uitwerken. Er kan geen twijfel over bestaan: willen we de toekomst van het Nederlands en de Vlamingen in Brussel veiligstellen, dan moeten vandaag de gepaste maatregelen getroffen worden.

De keuze voor een hechte band tussen Vlaanderen en Brussel, binnen het kader van de Vlaamse Gemeenschap, vraagt om een strategische visie op de plaats van de Brusselse Vlamingen in de hoofdstad, hun relatie met de Vlaamse Gemeenschap en de rol van Brussel voor de gehele Vlaamse Gemeenschap. Dit is geen vrijblijvende formalistische keuze, maar een optie waar alle Vlamingen actief aan moeten werken en inhoud geven.

Het beleidsplan dat hier voorligt is hiervoor de leidraad. Gebaseerd op een analyse van de huidige maatschappelijke en bestuurlijke situatie in Brussel-hoofdstad, wil het via structurele maatregelen en een nieuwe aanpak een passend antwoord bieden op de vragen en de problemen die zich vandaag voor de Vlaamse Gemeenschap in haar hoofdstad stellen.

Op basis van de hoofddoelstellingen, die hierna worden samengevat, zal de Vlaamse Regering met de Vlaamse Gemeenschapscommissie als partner haar beleid ten aanzien van Brussel ontwikkelen en concretiseren langsheen **zeven sporen**.

De Vlaamse Regering heeft op basis van een evaluatie van het gevoerde beleid vooruit gedacht over de toekomst van Brussel en een aantal nieuwe concrete voorstellen uitgewerkt. De voorstellen die in dit beleidsplan aan bod komen zullen reeds vanaf 1997 in de beslissingen van de Vlaamse Regering terug te vinden zijn. Iedere minister zal **jaarlijks verslag uitbrengen over de uitvoering die aan dit beleidsplan wordt gegeven**. Dit beleidsplan is uiteraard geen eindpunt. Het zal regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd worden, in de lijn van het project "Vlaanderen-Europa 2002".

Het beleidsplan werd ook besproken met de leden van het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Om blijvend te kunnen werken aan een doeltreffend Vlaams beleid voor Brussel, is een vertrouwensband tussen de Vlaamse en Vlaams-Brusselse overheden immers onmisbaar. Het overleg tussen de Vlaamse Regering en het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie zal in de toekomst intens worden voortgezet.

Op 23 mei 1996 keurde het Vlaams Parlement een "motie van aanbeveling" goed naar aanleiding van de beleidsbrief 1995-1999 van de Minister van Brusselse Aangelegenheden. De elf punten van deze motie betekenden voor de Vlaamse Regering een belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van het Beleidsplan Brussel. De Vlaamse Regering nodigt het Vlaams Parlement uit dit Beleidsplan Brussel, mede in het licht hiervan, te bespreken en te onderschrijven.

Hoofddoelstellingen van het Beleidsplan

- Brussel is de hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap. Dit moet duidelijk blijken uit een kwaliteitsvol aanbod aan Nederlandstalige voorzieningen in de hoofdstad, uit de positie van het Nederlands en uit het imago van Brussel op internationaal vlak.
- Zowel het project "Vlaanderen-Europa 2002" als het regeerakkoord vermelden als doelstelling : maken dat iedere Vlaming zich thuis voelt in zijn hoofdstad, zorgen dat de Brusselse Vlamingen en de Vlaamse Gemeenschap zich maximaal kunnen ontplooiën in de hoofdstad.
- Binnen de algemene doelstellingen en prioriteiten van het Vlaams beleid zal de Vlaamse Regering bij het opstellen van decreten en besluiten rekening houden met de specificiteit van Brussel.
- De Brusselse Vlamingen maken integraal deel uit van de Vlaamse gemeenschap. De basisverantwoordelijkheid voor het Vlaams beleid te Brussel ligt bij de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Gemeenschapscommissie vervult als gedecentraliseerde instelling een eerstelijnsfunctie bij de uitbouw van de Vlaamse voorzieningen in Brussel en een brugfunctie naar de gewestelijke instellingen. Het beleid van de VGC en van de Vlaamse Gemeenschap moet zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd.
- De Vlaamse Regering beschouwt de Vlaamse Gemeenschapscommissie niet uitsluitend als een gemeente-vervangende overheid. De VGC is als gedecentraliseerde gemeenschapsinstelling verantwoordelijk voor de gehele Brusselse agglomeratie en kan voor een aantal gemeenschapsaangelegenheden ook als een zesde provincie worden beschouwd. Dit impliceert dat de Vlaamse Gemeenschap zich ook meer rechtstreeks tot de Brusselse gemeenten zal richten voor de uitbouw van Nederlandstalige voorzieningen op lokaal vlak.
- De Vlamingen moeten in Brussel van dezelfde Nederlandstalige dienstverlening kunnen genieten als elders in Vlaanderen. Het eerste doelpubliek van het Vlaams beleid in de hoofdstad blijft de Nederlandstalige gemeenschap. Daarnaast is er ook nood aan openheid. Daarom dienen ook de anderstalige geïnteresseerden aangesproken te worden, zij het dat de Nederlandstalige voorzieningen in ieder geval duidelijk als zodanig herkenbaar blijven.
- Zowel door middel van een versterkte uitbouw van de eigen unicommunautaire sociale voorzieningen als via gewest- en gemeenschapsoverschrijdende samenwerking zal de Vlaamse Regering een belangrijke bijdrage leveren voor het welzijn van de hoofdstad en de strijd tegen de verarming en de sociale uitsluiting.
- Brussel is de tweetalige hoofdstad van de Federale Staat. Dit veronderstelt enerzijds een strikte toepassing van de taalwetten op alle bestuursniveaus en in alle tweetalige openbare voorzieningen en anderzijds een algemeen respect voor de taal als kenmerk van de federale loyaliteit.

- Brussel moet ook voor de Vlaamse Gemeenschap een echte hoofdstad zijn. Dit betekent in eerste instantie dat Brussel de vestigingsplaats is van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering en administratie. Daarnaast moet Brussel ook op het vlak van cultuur, onderwijs, wetenschap, gezondheidszorg enz. een hoofdstedelijke rol vervullen.
- Als Europese hoofdstad en internationaal centrum is Brussel een speerpunt voor de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur en voor de economische en wetenschappelijke promotie van Vlaanderen.

II. ZEVEN SPOREN VOOR HET VLAAMS BELEID TEN AANZIEN VAN BRUSSEL.

Spoor 1

Een coherent Vlaams beleid voor de hoofdstad

De Brusselse Vlamingen maken integraal deel uit van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement zijn verantwoordelijk voor het Vlaams gemeenschapsbeleid in de hoofdstad. Daarnaast dragen de Brusselse Vlamingen ook verantwoordelijkheden in de instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en beschikken zij met de Vlaamse Gemeenschapscommissie over een eigen bestuurlijk orgaan voor de uitbouw en ondersteuning van een net aan gemeenschapsvoorzieningen. Vanuit deze verschillende bestuursniveaus moeten de Vlamingen een coherent beleid voeren.

Het centrale uitgangspunt van het Vlaams beleid t.a.v. Brussel is de sterke band Vlaanderen - Brussel. In tegenstelling tot de Franse Gemeenschap, waar met het Sint-Michielsakkoord een institutionele scheiding tussen Brussel en Wallonië werd doorgevoerd (de Franse Gemeenschapscommissie in Brussel kreeg decreetgevende bevoegdheden), blijven de Vlaamse instellingen in Brussel afhangen van de Vlaamse decreten.

De Vlaamse Gemeenschap is door deze eenheid van regelgeving met haar hoofdstad Brussel één en ondeelbaar verbonden.

De gewestgrens tussen Brussel en Vlaanderen is voor de Vlamingen dus geen gemeenschapsgrens. De institutionele positie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) is daar de belichaming van. De verordeningen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie kaderen binnen de Vlaamse decreten en de Vlaamse Regering oefent het toezicht uit over de VGC. In haar werking beschikt de VGC over de zelfstandigheid eigen aan een gedecentraliseerd bestuur. Toch mag de verhouding **Vlaamse Gemeenschap - Vlaamse Gemeenschapscommissie** niet louter op een hiërarchische wijze benaderd worden.

De basisverantwoordelijkheid voor het Vlaams beleid te Brussel ligt bij de Vlaamse Gemeenschap.

De bevoegdheidsafbakening met de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt gebaseerd op het **subsidiariteitsprincipe** dat stelt dat een overheidstaak moet toegewezen worden aan het bestuursniveau waarop deze het meest efficiënt kan worden uitgevoerd.

Zo is het bij wijze van voorbeeld weinig opportuun om het gehele Nederlandstalig beroepsonderwijs te Brussel in handen te geven van de VGC, het Vlaams-Brussels cliënteel is immers te beperkt om in een breed gamma van beroepsopleidingen (van plaatslager tot lasser) te voorzien. Anderzijds kan wel overwogen worden om alfabetiseringswerk en basiseducatie in handen te geven van de VGC, omdat hier, gezien de multiculturele context, een specifiek Brusselse aanpak is aangewezen. De toepassing van het subsidiariteitsbeginsel op het Vlaams beleid t.a.v. Brussel betekent concreet dat voor elk beleidsdomein afzonderlijk zal worden nagegaan op welke manier de prioriteiten van de Vlaamse Gemeenschap en de specificiteit van het Brussels terrein het best met elkaar in harmonie kunnen worden gebracht.

I. Technieken voor een betere toepasbaarheid van het Vlaams beleid in Brussel.

De toepasbaarheid van de Vlaamse decreten en besluiten in Brussel is niet altijd vanzelfsprekend. Om meer dan één reden is de situatie in Brussel immers verschillend van deze in het Vlaams Gewest : de aanwezigheid van een concurrentieel voorzieningenaanbod op hetzelfde territorium, de specifieke institutionele context, de sterke positie van de Franstaligen, de multi-culturele omgeving, de grootstedelijke context, het bestaan van de Vlaamse Gemeenschapscommissie ...

Daarenboven hebben de decreten van de gemeenschappen volgens art. 127 van de Grondwet in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad slechts kracht van wet ten aanzien van de instellingen die wegens hun activiteiten of hun organisatie moeten beschouwd worden uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap. Zij zijn dus juridisch niet afdwingbaar van de Brusselse gemeentebesturen en zijn evenmin rechtstreeks toepasbaar op personen.

Voor het tot stand brengen van een beleid dat rekening houdt met de specificiteit van Brussel kunnen drie technieken worden toegepast.

Specifieke Brussel-bepalingen.

Een aantal decreten, zoals het jeugdwerkdecreet en de decreten op de culturele raden en de culturele centra, bevatten specifieke bepalingen voor Brussel. Bij andere decreten geeft het ontbreken aan specifieke regelgevingen aanleiding tot een gebrek aan voldoende Nederlandstalige voorzieningen in de hoofdstad.

Ook de uitvoeringsbesluiten houden dikwijls te weinig rekening met de Brusselse situatie.

Specifieke “Brussel-paragrafen” moet er van bij de voorontwerpfase van het tot stand komen van een decreet of een besluit worden ingebouwd. Meermaals werd in het verleden immers “ter elfder ure” een Brussel-paragraaf toegevoegd die dan te weinig aansluiting vond bij de globale economie van het decreet.

Hierbij kan ook worden opgemerkt dat verscheidene decreten in gemeenschapsaangelegenheden middelen ter beschikking stellen van de provincies. Steeds zal nagegaan worden of de VGC decretaal kan gelijkgesteld worden met een Vlaams provinciebestuur.

Voorafnames.

Een geschikte methode om de Vlaamse Gemeenschapscommissie toe te laten een eigen Brussels beleid (binnen de contouren van de Vlaamse decreten) te voeren, is het voorzien van voorafnames of trekkingsrechten waarbij bijzondere middelen worden toegewezen aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Voorbeelden zijn de voorafname van 6% op het budget voor het jeugdwerkbeleid, 40 miljoen van het Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen en nu 80 miljoen van het Sociaal Impulsfonds. Deze voorafnames worden gekoppeld aan de verplichting aan de VGC om een beleidsplan op te stellen dat vervolgens de basis vormt van een beleidsovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap.

Overdracht van bevoegdheden.

De Bijzondere Wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen voorziet in de artikelen 65 en 66 in de overdracht van bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Artikel 65 bepaalt dat het Vlaams Parlement verordnungsbevoegdheden kan overdragen aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Artikel 66 bepaalt dat het Vlaams Parlement uitvoeringsmaatregelen kan delegeren aan het VGC-College.

Beide artikels maken een toepassing van het subsidiariteitsprincipe mogelijk, wat betekent dat een hoger bestuursniveau enkel optreedt wanneer de beleidsdoelstelling niet op een lager niveau kan worden bereikt. Een overdracht van bevoegdheden moet uiteraard gepaard gaan met een overdracht van de correlatieve financieringsmiddelen. Een nadeel van delegatie is dat de band met Vlaanderen minder sterk wordt, met een gevaar voor minorisering van de Brusselse Vlamingen. Tot nu toe werd slechts één maal van artikel 66 gebruik gemaakt, nl. voor het verlenen van toelagen aan de Brusselse musea die niet van de staat afhangen. Het is een weinig geslaagd voorbeeld dat het Brussels museumlandschap zeker geen baat heeft bijgebracht. Vooral het ontbreken van een groeimechanisme voor de overgedragen financiële middelen werkt nefast.

* * *

Het hanteren van deze technieken voor een betere toepasbaarheid van het Vlaams beleid in Brussel mag geenszins leiden tot een aparte behandeling. De belangrijkste doelstelling die hiermee moet bereikt worden, is een betere toepasbaarheid van het Vlaams beleid in het tweetalig gebied van Brussel-Hoofdstad en een betere coherentie met de initiatieven die door de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden genomen.

Omwille van de band met Vlaanderen en de versterking van de positie van de Vlamingen in Brussel geeft de Vlaamse Regering in het algemeen de voorkeur aan specifieke Brussel-bepalingen of voorafnames boven delegatie van bevoegdheden.

Bij de Brusselse invulling van het Vlaams beleid en de keuze van de technieken vervult de **Vlaams Minister van Brusselse Aangelegenheden** een sleutelfunctie. Ieder ontwerp van decreet of besluit met mogelijke implicaties op Brussel zal door de functioneel bevoegde ministers op eigen initiatief aan haar/hem worden voorgelegd. Wanneer nodig zal het ontwerp ook op ministerieel niveau overlegd worden met de VGC

II. Overleg tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Om te komen tot een coherent Vlaams beleid voor de hoofdstad moet zowel op administratief, op uitvoerend als op parlementair niveau een overleg tussen Vlaanderen en Brussel tot stand gebracht worden.

De **Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel** die eind 1995 werd opgericht, heeft reeds haar nut bewezen. De administraties van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Openbare Instellingen die voor gemeenschapsmateries bevoegd zijn, overleggen via deze commissie (sommigen voor het eerst) met hun parallelle diensten van de VGC-administratie. Er worden werkafspraken gemaakt om te komen tot een grotere administratieve coherentie. Verscheidene elementen van dit beleidsplan zijn gebaseerd op de resultaten van dit ambtelijk overleg. Dit overleg zal met de publicatie van het beleidsplan uiteraard niet stop gezet worden.

Binnen de Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel zullen **drie werkgroepen** worden opgericht : een werkgroep cultuur, een werkgroep onderwijs en een werkgroep welzijn en gezondheid. Zij worden belast met het voorbereidend werk voor de Brusselse invulling van decreten en besluiten en de onderlinge afstemming van de initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De dienst "coördinatie Brussel" binnen de administratie Kanselarij en Voorlichting zal worden uitgebreid met een ambtenaar, niveau A, die specifiek wordt belast met de coördinatie van dit overleg en de strategische planning.

Ook tussen de **Vlaamse Regering en het VGC-college** zal regelmatig overleg gepleegd worden om te komen tot een globaal en coherent Vlaams beleid t.a.v. Brussel. De Vlaamse Regering heeft trouwens niet op dit beleidsplan gewacht om reeds een structureel overleg uit te bouwen met het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Eind 1996 werd reeds tweemaal samen gekomen. Afsproken werd om voortaan driemaandelijks een overlegvergadering te houden. Naast de gewaarborgde Brusselse deelname aan de Vlaamse Regering, zal dit periodiek overleg een gemeenschappelijke oriëntering geven aan het Vlaams beleid naar Brussel toe.

Op **parlementair vlak** is er een rechtstreekse band tussen het Vlaams Parlement en de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie door de aanwezigheid van zes leden van de VGC-raad in het Vlaams Parlement.

Dit hoeft echter niet te beletten dat beide instellingen een gestructureerd overleg tot stand brengen. Het Advies comité Brussel Vlaams-Brabant zou hierbij als overlegorgaan kunnen fungeren. Bij de bespreking van de beleidsbrieven van de Vlaamse Minister van Brusselse Aangelegenheden zouden bijvoorbeeld ook de andere leden van de VGC-raad kunnen uitgenodigd worden (idem voor de bespreking van dit beleidsplan).

Concrete initiatieven

- Systematisch onderzoek van bij de conceptfase van ontwerp-decreten en -besluiten van de Vlaamse Gemeenschap op hun Brusselse toepasbaarheid.
- Oprichting van werkgroepen cultuur, onderwijs, welzijn en gezondheid binnen de Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel en aanstelling van een coördinator.
- Driemaandelijks overleg tussen de Vlaamse Regering en het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.
- Voorstel aan het Vlaams Parlement : gestructureerd overleg tussen het Vlaams Parlement en de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Spoor 2

Uitbouw van een kwalitatief hoogstaand net aan Nederlandstalige
voorzieningen.

De Brusselse Vlamingen moeten gelijke kansen krijgen in vergelijking met de andere Vlamingen en met de Franstaligen van de hoofdstad. De Vlaamse Regering zal daarom verder bouwen aan een net van Nederlandstalige voorzieningen dat gelijkwaardig is met het Franstalige aanbod. Bij decreten en besluiten zal binnen het kader van de doelstellingen van het Vlaams beleid rekening worden gehouden met de specificiteit van Brussel.

Op basis van de in hoofdstuk I van dit beleidsplan omschreven uitgangspunten en doelstellingen heeft ieder lid van de Vlaamse Regering voor zijn/haar bevoegdheidsdomeinen het t.a.v. Brussel gevoerde beleid geëvalueerd en nieuwe beleidslijnen uitgetekend.

Per beleidsdomein, volgt hieronder een overzicht. De voorgestelde maatregelen zullen reeds vanaf dit jaar in concrete maatregelen worden omgezet.

De Vlaamse Regering wil zich hierbij prioritair richten tot volgende doelgroepen :

- **De jeugd en jonge gezinnen.** Investeren in de jongeren betekent investeren in de toekomst, zeker in Brussel waar de stadsvlucht tot een veroudering van de bevolking leidt. Er is een tendens dat vooral jonge gezinnen met middelgrote inkomens Brussel verlaten. Vandaar dat blijvend zal geïnvesteerd worden in een kwalitatief hoogstaand Nederlandstalig onderwijs, in een sterk uitgebouwd net van kinderopvang, voldoende ontspanningsmogelijkheden voor de jeugd, sportvoorzieningen, enzovoort ...
- **De zwakkeren van onze samenleving : bejaarden, gehandicapten, kansarmen.**
Brussel wordt meer en meer gekenmerkt door een stijging van het aantal arme gezinnen, alleenstaanden in crisissituaties, vereenzaamde bejaarden en andere probleemgroepen. Het Vlaams gemeenschapsbeleid moet ook hiervoor de verantwoordelijkheid opnemen.

Daarnaast zal de Vlaamse Gemeenschap blijvend investeren in de **hoofdstedelijke functie** van Brussel voor alle Vlamingen en een kwaliteitsvolle Vlaamse aanwezigheid op het **internationaal forum** dat Brussel biedt : een kunstscène op internationaal niveau, wetenschappelijke onderzoekscentra, hoger onderwijs, enzovoort.

ONDERWIJS**Basisonderwijs**

Het Nederlandstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk gewest ressorteert integraal onder de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) heeft binnen haar bevoegdheidsgebied een rol als inrichtende overheid en als adviesverstrekker aan andere overheden. Tevens kan zij mee zorgen voor kwaliteitsbevordering van het verstrekte onderwijs. Vooral het basisonderwijs bekleedt in Brussel een bijzondere positie.

Tijdens de vorige twee decennia evolueerde de samenstelling van de schoolbevolking er grondig. Van overwegend Nederlandstalig groeide de schoolpopulatie tot haast volledig taal- en cultuurheterogeen (2/3 anderstaligen, vooral allochtonen).

Als compensatie voor de herinvoering van de "vrijheid van het gezinshoofd" verwierf het Nederlandstalig lager onderwijs aangepaste schoolbevolkingsnormen tot de zesde klas die vanaf 85 leerlingen kon georganiseerd worden. In 1978 volgde het kleuteronderwijs, tot de derde klas. In 1984 werden deze "**Brusselnormen**" omgezet en vertaald in een aangepast lestijdenpakket tot respectievelijk het zesde (vanaf de 85ste leerling) en het derde (vanaf de 35ste kleuter) ambt.

Vandaag is de schoolbevolking niet alleen sterk gestegen, maar ook geëvolueerd van een quasi taal- en cultuurhomogene populatie naar een taal- en cultuurheterogene populatie. Teneinde verder Nederlandstalig kwaliteitsonderwijs te kunnen verstrekken moeten aangepaste maatregelen worden genomen.

Omdat ook andere steden en gebieden in Vlaanderen geconfronteerd worden met de instroom van leerlingen uit niet-Nederlandstalige gezinnen, nam de Vlaamse Gemeenschap enkele **kwaliteitsondersteunende maatregelen** die uiteraard ook in Brussel van toepassing zijn. Het onderwijsbeleid aan migranten dat startte in 1991 is de belangrijkste overheidsmaatregel in deze. In dit beleid staat taalverwerving voorop. Het gaat zowel om het leren van goed Nederlands (taalvaardigheidsonderwijs) als het ontwikkelen van de eigen taal (bicultureel onderwijs). Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan het leren omgaan met culturele verscheidenheid.

Niet alleen werden onder bepaalde voorwaarden extra-lestijden toegekend aan scholen, er werden ook ondersteunende maatregelen genomen. Zo betaalt de Vlaamse Gemeenschap een extra contingent net gebonden begeleiders voor de scholen en werden het Steunpunt NT en het Steunpunt ICO opgericht. ⁽²⁾

Later kwamen de projecten zorgverbreding tot stand, waarbij onder bepaalde voorwaarden, extra-lestijden worden toebedeeld aan scholen met kansarme doelgroepen in de schoolpopulatie.

Ook de VGC nam verschillende maatregelen, zoals de aankoop van NT2-materiaal, het project Taalvaart (logopedieproject voor taalstimulering), Bits2 (computer ondersteunend taalonderricht) en Triptiek (coördinatie taalactiveringsinitiatieven).

² Steunpunt Nederlands als Tweede Taal en Steunpunt Intercultureel Onderwijs

De genoemde maatregelen blijken evenwel ontoereikend te zijn om een afdoend antwoord te bieden op de specifieke problematiek van de heterogeniteit van de Brusselse basisschoolbevolking.

De doelstelling van het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel is meerledig. Een louter geopolitieke aanwezigheid is niet langer zinvol. Kwaliteitsvol onderwijs voor Vlaamse kinderen dat tegelijk sociaal relevant is, staat centraal. Dit betekent een meer strategische aanwezigheid in gemengde wijken en in migrantenwijken i.p.v. een eenzijdige recruiteringspolitiek ten aanzien van de Franstaligen.

De Vlaamse Regering wenst deze specifieke problematiek aan te pakken door een betere afstemming van alle middelen in één coherent beleid en zal daartoe maatregelen uitwerken. De personeelsomkadering zal geëvalueerd worden en afgestemd op de uitdagingen waarmee de Brusselse scholen worden geconfronteerd. De extra-omkadering wordt gekoppeld aan kwaliteitsnormen en inhoudelijke criteria. Met betrekking tot begeleiding en ondersteuning van scholen zullen bestaande initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap en de VGC beter op elkaar worden afgestemd en gestroomlijnd.

Zo zal één geïntegreerd project tot stand komen waarin één Vlaams onderwijsbeleid voor het Nederlandstalig basisonderwijs in de hoofdstad wordt uitgewerkt.

Secundair onderwijs

Ook in Brussel is een evenwichtig studietoeraanbod en samenwerking tussen scholen noodzakelijk om tot een rationeel studietoeraanbod te komen. Dit sluit de uitbreiding aan studierichtingen niet uit.

Deze problematiek maakt echter deel uit van het algemeen dossier over de hervormingen in het secundair onderwijs. Hiervoor werd binnen de Vlaamse Gemeenschap een 'commissie secundair onderwijs' opgericht.

Het TSO en BSO in Brussel moeten hun studierichtingen beter op de regionale behoeften afstemmen. Hiervoor zullen contacten worden gelegd met onder meer BGDA, werkgeversorganisaties en het Brussels Comité voor Tewerkstelling en Opleiding. Brussel heeft immers een heel eigen economische structuur en een eigen arbeidsmarkt.

De betere stroomlijning van het secundair en het beroepssecundair onderwijs kadert overigens in de globale Vlaamse problematiek van het onderwijsaanbod.

De dalende leerlingpopulatie in het secundair onderwijs dient tot stilstand te worden gebracht. In de **promotiecampagnes** van de VGC moet vooral gewezen worden op de troeven van het Brussels Nederlandstalig Onderwijs, onder meer de doorgedreven aandacht voor het taalonderwijs, het opvoeden tot meertaligheid en de openheid naar andere culturen. Er wordt een breuk vastgesteld in de leerlingenaantallen van het Nederlandstalig basis- en secundair onderwijs. De doorstroming van het Nederlandstalig basisonderwijs naar het Nederlandstalig secundair onderwijs moet worden gestimuleerd en begeleid.

Tevens moet gewerkt worden aan een betere bereikbaarheid en **toegankelijkheid van de onderwijsinstellingen** in Brussel. Leerlingen uit het Vlaams Gewest die in Brussel school moeten lopen moeten dikwijls ook 2 abonnementen (De Lijn en MIVB) aanschaffen.

Daarom zullen geïntegreerde vervoersplannen (incl. Eenvormige tarieven en geïntegreerde abonnementen), in samenspraak met de vervoermaatschappijen, worden opgesteld. De Vlaamse Regering zal hiervoor een nieuw samenwerkingsakkoord aan de Brusselse gewestregering voorstellen.

Hoger onderwijs

Een hoofdstad, die naam waardig, moet ook op het gebied van het hoger onderwijs een belangrijk aanbod voor de gemeenschap kunnen bieden. De vijf Brusselse hogescholen en de twee universiteiten (VUB en KUB) trekken studenten aan tot ver in het Vlaamse land. In totaal tellen zij meer dan twintigduizend ingeschrevenen.

De Vlaamse Regering zal de toekomst van het Nederlandstalig hoger onderwijs in Brussel waarborgen.

Om de laatstejaars-leerlingen van het secundair onderwijs te informeren over het aanbod inzake hoger onderwijs te Brussel zullen jaarlijks **netoverschrijdende informatiedagen** worden georganiseerd.

De Vlaamse Regering zal ook de nodige middelen voorzien voor de vernieuwing van de vaak verkommerde **infrastructuur**. Van de 800 miljoen die in de begroting 1997 voorzien zijn voor de hogeschoolcampussen zal ook Brussel een rechtmatig aandeel krijgen.

Er moet eveneens geïnvesteerd worden in voldoende sociale voorzieningen, vooral qua huisvesting voor studenten. Door de hoge huurprijzen van kamers op de privé-markt stelt de huisvesting van hogeschoolstudenten in Brussel problemen. Een alternatief is het uitbouwen van een eigen huisvestingsinfrastructuur. De universiteiten en de hogescholen beschikken hiervoor over een enveloppe “sociale voorzieningen” die ze autonoom beheren.

De huidige multiculturele onderwijssituatie binnen het Brussels Nederlandstalig basisonderwijs, maakt het de leerkrachten niet altijd even makkelijk om aan deze problematiek het hoofd te bieden. In de **lerarenopleiding** wordt te weinig aandacht besteed aan de klassituatie waar kinderen met verschillende culturele achtergronden samen zitten. Het belangrijkste vormingselement voor de leerkrachten, het taalwervingsaspect, is structureel niet voorzien. Dit moet wijzigen. De initiële lerarenopleiding moet aandacht besteden aan de principes van taalvaardigheids- en intercultureel onderwijs. De eindtermen van het basisonderwijs nopen de lerarenopleiding daartoe.

Daarnaast blijft een op maat gesneden navorming voor de leerkrachten onontbeerlijk om op korte termijn het pakket extra begeleidingsmaatregelen te leren kennen en toepassen.

Volwassenenonderwijs

Bij anderstalige volwassenen in Brussel leeft een grote vraag naar lessen Nederlands. Deze vraag overtreft het aanbod.

Vooraf bij de taallessen voor laaggeschoolden is de vraag groter dan het aanbod. Dit geldt vooral voor migrantenvrouwen die Nederlands willen leren omdat hun kinderen lager onderwijs volgen in het Nederlands. In Brussel is één erkend en gesubsidieerd centrum voor basiseducatie de Brusselseer. In 1996 werden middelen vrijgemaakt waardoor de Brusselseer een toename kent van 12 000 deelnemersuren te besteden aan Nederlands voor anderstaligen.

In het nieuwe decreet op volwassenenonderwijs zal een gunstige regeling voor Brussel worden uitgewerkt waarbij de erkenning en subsidiering zal gebaseerd worden op een forfait dat losstaat van de normen die voor de rest van Vlaanderen zullen worden gehanteerd. Concreet betekent dit dat Brussel in de toekomst over vier centra voor volwassenenonderwijs zal beschikken.

De taallessen voor hoger geschoolden worden verzorgd binnen het onderwijs voor sociale promotie. De financiering van dit aanbod is lineair. Dat betekent dat elke regelmatige cursist wordt gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap.

Kandidaten voor Nederlandse taallessen moeten vooral goed worden geïnformeerd over de mogelijkheden. Vele anderstaligen in Brussel vinden niet de weg naar het Nederlandstalig onderwijs voor sociale promotie. Een volgehouden promotiecampagne is hiervoor noodzakelijk.

WELZIJN

Uit het overzicht van de uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap voor Brussel blijkt dat deze gevoelig lager liggen in de sector welzijn dan in de sectoren cultuur en onderwijs. De mindere uitbouw heeft o.m. te maken met de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de bicommunautaire sector.

De maatschappelijke problemen eigen aan een grootstad waarmee Brussel wordt geconfronteerd (dualisering, toevloed van kansarmen, vergrijzing, ...) maken de behoefte aan een gediversifieerd netwerk aan sociale voorzieningen nochtans groter dan in de kleinere steden en landelijke gemeenten. Daarbij komt voor de Brusselse Vlamingen nog de problematiek van de opvang in de bicommunautaire instellingen in de eigen taal.

Het Vlaams regeerakkoord 1995 - 1999 wijst in het hoofdstuk Brussel op de nog grote hiaten in de dienstverlening binnen de sectoren welzijnszorg en volksgezondheid die dringend moeten weggewerkt worden. Zoals hieronder blijkt trof de Vlaamse Regering in de voorbije anderhalf jaar een aantal maatregelen om deze toestand te verbeteren, bijkomende initiatieven worden gepland.

Kinderopvang en Gezinszorg

In de verschillende beleidsdomeinen preventieve zorg, kinderopvang en de bijzondere opvang wordt de betoelaging van voorzieningen te Brussel opgetrokken.

- In het kader van het recente Beleidsplan **Preventieve Zorg** (1995) werd grote aandacht besteed aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zo werden 2 preventieve zorgcentra, 10 consultatiebureaus en 7 steunpunten uitgebouwd. Die laatste voorzieningen werden ondertussen opgetrokken tot 9.
Ook budgettair wordt dit vertaald. In 1995 bedroeg het budget ongeveer 2 miljoen fr. Voor 1997 is meer dan 20 miljoen fr. voorzien.
- Er wordt gewerkt aan een omvattend beleidsplan **Kinderopvang**. De uitbouw van de kinderopvang in Brussel zal hierin, rekening houdend met de reële behoeften en met de specificiteit van de hoofdstad, verrekend worden.
- In de regelgeving voor **Buitenschoolse Kinderopvang** (BKO) in Vlaanderen, werd rekening gehouden met de specifieke situatie van het Brussels Hoofdstedelijk gewest. Analoog met het werkervaringsplan moet een samenwerkingsakkoord gesloten worden tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om een contingent gesco's ter beschikking te stellen van BKO-Brussel.
- Van de 6 erkende centra voor **integrale gezinszorg** is er één erkend in Brussel voor een capaciteit van 30 eenheden. Hier worden gezinnen of gezinsleden opgevangen om verdere desintegratie van het gezin te voorkomen.

Bijzondere Jeugdzorg

Vanuit de bijzondere jeugdbijstand is in de regio Brussel een gedifferentieerd voorzieningennetwerk uitgebouwd. Alle erkenningscategorieën zijn vertegenwoordigd. In een termijn van $\pm$ vijf jaar werden achtereenvolgens twee dagcentra, een dienst begeleid zelfstandig wonen en een thuisbegeleidingsdienst, een onthaal-, oriëntatie- en observatiecentrum en een residentiële voorziening erkend en gesubsidieerd.

Recentelijk werden ook toelagen toegekend aan de kinderdienst van Teledienst voor een vernieuwend project van kortdurende opvang van kansarme kinderen en voor de vzw BAS, in oktober 1995 opgestart als begeleidingsdienst voor alternatieve sancties.

Algemeen welzijnswerk

Het Algemeen Welzijnswerk groepeerde de sociale hulp- en dienstverlening die ter beschikking staat van elke burger wiens welzijnskansen bedreigd of verminderd worden ten gevolge van persoonlijke, relationele, gezins- en maatschappelijke factoren. In Brussel zijn er 9 centra die erkend zijn en die gesubsidieerd worden door de Vlaamse Gemeenschap.

Zeer recent, vanaf 1 januari 1997, werd uitbreiding gegeven aan de functie justitieel welzijnswerk op basis van een samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de federale overheid. Zo kunnen in de gevangenissen van St.-Gillis en Vorst welzijnsteams

opgericht worden. Deze vormen de spil van de hulpverlening en van de voorbereiding op sociale reïntegratie van de gedetineerden.

Ook de functie slachtofferhulp werd beperkt versterkt. Naar de toekomst toe wordt gewerkt aan een grondige programmatie en een nieuwe regelgeving. De toekomstige uitbouw en structurering van de sector te Brussel zal hierop worden gebaseerd.

Minderheden

Hier worden reeds ernstige inspanningen geleverd. De Vlaamse Gemeenschap financiert te Brussel een aantal Nederlandstalige centra die actief zijn ten behoeve van de integratie van minderheden.

In Brussel is de Foyer als regionaal integratiecentrum erkend en vier lokale integratiecentra. De helft van de toelagen voor taallessen gegeven door vrijwilligers gaat naar Brussel : het Centrum Nederlands voor Migranten (CNM) en de Taallessen voor Jonge Migranten (TJM).

Ook t.a.v. de problematiek van asielzoekers is de Vlaamse Gemeenschap actief. Er wordt een betoelaging voorzien voor het opvangcentrum San Damiano en het Steunpunt Uitgeprocedeerden.

Gehandicapten

Het aantal Vlaamse voorzieningen voor gehandicapten in Brussel is eerder beperkt. Nochtans worden de Brusselse initiatieven prioritair behandeld door het **Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VSFIPH)**.

Momenteel wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een beleidsplan van het Vlaams Fonds voor de periode 1997 - 2000. Bedoeling is om voor de toekomst een gemeenschappelijk draagvlak te realiseren voor de Vlaamse gehandicaptenzorg in het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk gewest. Het beleidsplan moet uitmonden in een beheerscontract tussen het Vlaams Fonds en de Vlaamse Regering.

Sinds de toekenning van het gehandicaptenbeleid aan de gemeenschappen is er een probleem ontstaan voor de subsidiëring van hulpverlening aan inwoners uit een ander gewest of gemeenschap. Brusselse Vlamingen kunnen wel steeds terecht in instellingen in Vlaanderen maar inwoners uit Vlaanderen kunnen niet meer automatisch gesubsidieerd worden in bicommunautaire instellingen. Ook de Nederlandstalige gehandicapten in bicommunautaire instellingen kunnen in principe geen aanspraak maken op bijkomende hulpverlening vanwege het VFSIPH. De Vlaamse Regering zal een **samenwerkingsakkoord** nastreven met de Cocof en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie teneinde tot een oplossing te komen voor noodsituaties over de gewestgrens heen. Een goed samenwerkingsakkoord impliceert fair-play en dus respect voor de richting die elke Gemeenschap met haar beleid wil uitgaan.

Ouderenzorg

De Brusselse regio wordt geconfronteerd met een groeiend aantal hoogbejaarden, vooral alleenstaande vrouwen. De eerste opdracht van de ouderenzorg bestaat erin hen zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving te houden.

De Vlaamse Regering opteert ervoor de **gezins- en bejaardenhulp** intenser te richten naar de regio's die ondervertegenwoordigd zijn. Ook voor Brussel is dit nodig.

In 1994 werd een eerste correctie doorgevoerd. De diensten in Brabant, die ook verantwoordelijk zijn voor de dienstverlening in Brussel kregen een extra-groeimogelijkheid. In 1996 kwam er nogmaals een uitbreiding van de sector. Ook deze keer werd er een extra stimulans voor Brussel voorzien. De facto betekent dit een stijging van 10% voor Brussel. Ook in 1997 zal voor Brussel opnieuw een positieve discriminatie gebeuren.

Nederlandstalige **dienstencentra** actief in de Brusselse regio ontvangen een hogere werkingssubsidie dan die in het Vlaams Gewest.

De Vlaamse Regering heeft begin 1997 een vijfde Vlaamse dienstencentrum te Brussel erkend.

Op dit ogenblik is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen enkel **rusthuis** erkend door de Vlaamse Gemeenschap. In 1993 werd een voorafgaande vergunning afgeleverd aan een vzw voor het bouwen van 44 woongelegenheden te Neder-Over-Heembeek. Dit project zal door de Vlaamse Regering op basis van een behoeftenonderzoek prioritair worden behandeld.

Voor 32 serviceflats te Jette werd voorzien in een investeringssubsidie vanwege de Vlaamse Gemeenschap.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden door de Vlaamse Gemeenschap 90 verblijfseenheden in **dagverzorgingscentra** geprogrammeerd. Als erkenningsvoorwaarde voor een dergelijk centrum is samenwerking met een rusthuis voorzien. In Brussel kan dit, door het gebrek aan Vlaamse rusthuizen problematisch zijn. Daarom zal samenwerking met een bicommunautair rusthuis als een voldoende voorwaarde beschouwd worden.

GELIJKE-KANSENBELEID

Het Vlaams gelijke-kansenbeleid werd ook geïntegreerd in het beleidsplan. De doelgroepen allochtonen en gehandicapten komen uitgebreid aan bod.

Ook wordt o.m. specifieke aandacht besteed aan zorg voor alleenstaande bejaarde vrouwen en basiseducatie voor migrantenvrouwen.

Het ontwerpdecreet inzake de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen zal eveneens zijn consequenties hebben op de Vlaamse adviesorganen in Brussel.

De publicatie “vrouwen in Brussel” die met een toelage van de Vlaamse Gemeenschap eerlang wordt gepubliceerd is hiertoe een belangrijke aanzet. De brochure bevat een uitgebreid overzicht van de talrijke vrouwenorganisaties, actief in de hoofdstad.

GEZONDHEIDSZORG

Middelengebruik

In het kader van het preventief gezondheidsbeleid inzake middelengebruik werd aan de provincies de opdracht gegeven een provinciaal drugpreventieplatform te creëren, waarin alle betrokkenen bij de alcohol- en andere drugpreventie uit de provincie worden opgenomen. Brussel wordt beschouwd als zesde provincie.

Aan dit overlegplatform werd gevraagd een driejarenplan uit te schrijven. De VGC heeft met de middelen die het hiermee heeft verkregen een coördinator aangeworven.

Hier bovenop zal een toelage worden verstrekt aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor de uitvoering van een conventie tussen de VGC (Overlegplatform Middelengebruik) en het Overlegplatform Geestelijke Gezondheidszorg, waarmee een link zal gelegd worden tussen curatie en preventie. Jaarlijks zullen zij een actieplan uitwerken, ten einde tot een afstemming te komen van initiatieven inzake curatie en preventie van middelengebruik binnen het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Preventieve en sociale gezondheidszorg.

Vele problemen op het domein ‘preventieve en sociale gezondheidszorg’ hebben te maken met het ontbreken van overeenkomsten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Om het probleem van het verschillende betalingscriterium op te lossen (domicilie vs. vestiging ziekenhuis) zullen besprekingen begonnen worden ten einde een overeenkomst te kunnen sluiten met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Zwaarzorgbehoevende bejaarden.

Voor de verzorging van zwaarzorgbehoevende bejaarden zijn er momenteel geen Vlaamse intramurale voorzieningen in Brussel. Thans zijn er onderhandelingen aan de gang tussen de federale overheid en de Gemeenschappen/Gewesten betreffende het ouderenzorgbeleid.

De federale overheid heeft hieromtrent aan de betrokken partijen een ontwerp-protocol voorgelegd. De Vlaamse Regering kan enkel instemmen met de ondertekening van het protocolakkoord indien binnen het jaar een behoeftenstudie wordt uitgevoerd en een aangepaste programmatienorm voor de rusthuiswoongelegenheden en RVT's wordt ontwikkeld die van toepassing is vanaf 1998.

Bovendien heeft zij een moratorium voor de erkenning en een investeringsstop voor het bouwen van nieuwe rusthuisbedden voor de duur van één jaar ingesteld.

Aangezien er enerzijds in Brussel geen enkel unicommunautair rusthuis bestaat en er anderzijds aan de vzw De Overbron reeds een voorafgaande vergunning werd toegekend, zal een afwijking op de huidige moratoria worden overwogen.

CULTUUR

Jeugdbeleid.

Het decreet van 9 juni 1993 ‘houdende subsidiëring van de gemeentebesturen en de VGC inzake het voeren van een **jeugdwerkbeleid**’ heeft aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie een uitdrukkelijke plaats toebedeeld bij de ontwikkeling van het Nederlandstalig Jeugdwerk te Brussel. Door voorafname van 5% van het beschikbare budget worden meteen ook de noodzakelijke middelen gewaarborgd.

Gezien de overgangperiode met verplichte subsidiëring van de lopende projecten (de zogenaamde garantieperiode) op 31 december 1996 is afgelopen kan de VGC vanaf 1997 ten volle een eigen beleid ontwikkelen.

Tevens wordt overwogen om extra stimuli te voorzien wanneer de werking zich richt tot bijzondere doelgroepen (gedefinieerd als : kinderen en jongeren die omwille van armoede, een lage scholingsgraad, een handicap of een andere etnische herkomst minder kansen hebben tot deelname aan het jeugdwerk) vb. door een verlaging van de instapdrempel. Brussel komt hier duidelijk voor in aanmerking.

Sport

Het recente rapport van 24 december 1996 over de “Vlaamse sportbeoefening in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” van de speciale commissie “Brussel” binnen de Hoge Raad voor de Sport leert ons dat Brussel beschikt over een goede sportinfrastructuur (afhangend van scholen of universiteiten, van gemeenten, private initiatieven) maar dat deze infrastructuur onvoldoende toegankelijk, betaalbaar of herkenbaar is voor Vlaamse verenigingen. Er is immers gebrek aan overleg tussen de verschillende overheden en actoren. De initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap (Bloso), de VGC, het gewest en de gemeenten, de sportfederaties en de scholen dienen op elkaar afgestemd te worden. In uitvoering van het decreet van 5 april 1995 is de VGC verplicht een sportraad op te richten waarin de erkende sportverenigingen een hoofdrol krijgen toebedeeld. Deze sportraad moet een **prioriteitennota** opstellen waarop het strategisch plan voor sportend Vlaanderen kan focussen en Brusselse accenten leggen. Het Bloso stelt dan ook voor zijn know how en mankracht ter beschikking te stellen om samen met de VGC een **meerjarenprogramma** voor de sport in Brussel uit te werken.

Sinds 1 januari 1997 wordt de sportdienst van de VGC erkend en gesubsidieerd door BLOSO en kunnen **sportpromotionele activiteiten** en initiatieven ontwikkeld en gesubsidieerd worden. Op sportgebied kunnen dus daadwerkelijke resultaten verwacht worden.

De gemeenschapscentra

De 22 Vlaamse gemeenschapscentra vervullen voor de Vlaamse Gemeenschap te Brussel een belangrijke rol als eerstelijnscentra, niet alleen op het gebied van cultuur en vrijetijdsbesteding, maar ook op sociaal vlak.

De doelstellingen en de werking van de Brusselse gemeenschapscentra zijn ruimer opgevat dan deze bepaald in het decreet van 24 juli 1991 betreffende de erkenning en subsidiëring van de Nederlandstalige culturele centra die het cultureel leven in de Vlaamse Gemeenschap bevorderen. **De infrastructuur-, werkings- en beheersnormen** van dit decreet houden evenwel onvoldoende rekening met de hoofdstedelijke functie, de taalsituatie van de grootstad waarbij het gemeenschapscentrum, naast zijn culturele activiteiten, ook een rol speelt op het vlak van onderwijs, welzijn, enz.

Bij de geplande wijziging van het decreet van 24 juli 1991 zal rekening gehouden worden met deze Brusselse situatie en zal bepaald worden welke opdrachten en financiering de Vlaamse Gemeenschap en de VGC voor hun rekening kunnen nemen.

Ook met hun functie voor de ondersteuning en dienstverlening aan burgers en verenigingen en voor studie, advies, belangenbehartiging, overleg en actie, moet rekening gehouden worden.

In Brussel werd de laatste decennia zwaar geïnvesteerd door de Vlaamse Gemeenschap in de uitbouw van 22 gemeenschapscentra. Deze infrastructuur werd op 1 januari 1996 samen met 450 mio Bfr voor eigenaarsonderhoud en vernieuwbouw gedurende de eerste tien jaren, overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Een hinderpaal voor de VGC om een echt patrimoniumbeleid te kunnen voeren is de bepaling in het **overdrachtsdecreet** die stelt dat bij verkoop of verhuur van de gebouwen dat bedrag in mindering wordt gebracht van die 450 mio. Deze problematiek zal met alle betrokken partijen worden besproken.

Het overleg en de samenwerking tussen de VGC-gemeenschapscentra en de vzw "De Rand" (die de gemeenschapscentra in de Vlaamse Rand overkoepelt) zal bevorderd worden.

Bibliotheken

Brussel beschikt over een uitgebreid en gediversifieerd netwerk van bibliotheken, videotheken, speel-o-theken, een Vlaamse Blindenbibliotheek, de (tweetalige) Koninklijke Bibliotheek van België, de Nederlandstalige hoofdstedelijke bibliotheek... Toch zijn er relatief weinig gemeentebesturen (7) die de inspanning leveren om een Nederlandstalige bibliotheek die voldoet aan de huidige voorschriften van de Vlaamse Gemeenschap, uit te bouwen.

Bij de voorbereiding van het **nieuwe bibliotheekdecreet** zal een regeling worden uitgewerkt om de Brusselse gemeentebesturen die een erkende bibliotheekvoorziening hebben of nog willen opstarten, aan te moedigen en te subsidiëren naar analogie met de erkende gemeentelijke bibliotheken in Vlaanderen. Daarnaast zal aan de hoofdstedelijke bibliotheek de mogelijkheid geboden worden om in de negentien gemeenten filialen of uitleenposten op te richten. Terzake zal voorgesteld worden dat de VGC de bevoegdheid krijgt om binnen het kader van de

wetgeving op het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk een beleidsplan voor het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vast te stellen. In dit plan dienen de werkgebieden van de plaatselijke openbare bibliotheken bepaald te worden en de samenwerkingsmogelijkheden tussen de gemeenten geregeld. De Vlaamse Regering neemt alvast het engagement om binnen deze legislatuur **2 à 3 bijkomende bibliotheekvoorzieningen** op te starten.

De kunstscène

Brussel is door haar hoofdstedelijke en internationale positie en het multicultureel klimaat een unieke plaats voor de Vlaamse Gemeenschap om verrijkende contacten en invloeden uit andere culturen te ondergaan evenals om haar cultuur uit te dragen naar andere volkeren en culturen. Dit verantwoordt een sterke ondersteuning vanuit de Vlaamse Gemeenschap voor de cultuurhuizen en de kunstscène in Brussel.

De Brusselse artistieke wereld van de laatste decennia wordt gekenmerkt door talrijke Vlaamse kunstenaars die zich in Brussel vestigden en uitgroeiden tot een internationaal niveau. De Vlaamse kunstenaarswereld kent een nieuwe bloeiperiode in Brussel. In december '96 wijdde Le Vif-L'Express een dossier aan de Vlaamse cultuur in Brussel. Onder de titel "foisonnement Flamand à Bruxelles" spreekt men over de wijk tussen het Sainteletteplein, de Vlaamse Poort en de Beurs, met de grootste concentratie aan kunstenaars en kunstdisciplines (theater, schrijvers, musici, cineasten) van heel België.

Ook beeldende kunst en de nieuwe hedendaagse kunstuitingen (audio-visuele, urbane, multidisciplinaire, ...) kiezen meer en meer Brussel als werkterrein omwille van de internationale context.

De Vlaamse Gemeenschap heeft de voorbije jaren grote infrastructuren neergezet of verbouwd zoals de Ancienne Belgique, het Kaaitheater en het Lunatheater. Andere belangrijke infrastructuurwerken kondigen zich in de nabije toekomst aan.

De evolutie van de begrotingscijfers 1989-1996 leert ons dat de financiële inspanningen voor cultuur verder werden opgevoerd zeker betreffende de **infrastructuur**. Voor de kunsten investeerde de Vlaamse Gemeenschap in de periode 1990-1996, 864 mio in Brussel of 60,6% van desbetreffend budget voor heel Vlaanderen. Samen met de investeringen voor de volksontwikkeling (gemeenschapscentra en jeugd) werd 1,276 mio geïnvesteerd in culturele infrastructuur in Brussel of 57,9% van de culturele investeringen voor heel Vlaanderen. Uiteraard houdt dit sterk verband met het feit dat de Brusselse gemeenten inzake investeringen in Nederlandstalige cultuur niet de rol spelen van de Vlaamse steden en gemeenten. Ook de subsidies voor de exploitatie en werking van de muziek- en podiumkunsten evolueerden gunstig (van 98 mio of 7,5% in 1989 naar 360 mio of 16,9% in 1996). Toch blijft de vraag naar nieuwe middelen actueel.

De ingebruikname van nieuwe gebouwen heeft gevolgen voor het noodzakelijke personeelsbestand én voor de kosten voor onderhoud en exploitatie. De Vlaamse Regering zal daarom in overleg met het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie een wetenschappelijk onderbouwd **masterplan** laten opmaken d.w.z. een grondige analyse van alle bestaande infrastructuur (ook de federale en de private) en van de behoeften (podia, ateliers en repetitieruimten) zowel vanuit de (supra-)lokale gemeenschap als vanuit de specifieke

hoofdstedelijke en internationale roeping. Op basis hiervan zal binnen het kader van het globaal infrastructuurbeleid voor Vlaanderen een planning op halflange termijn voor Brussel worden uitgewerkt. Hierbij zal ook rekening gehouden worden met de exploitatiekosten.

Op korte termijn is voor een krachtige (inter)nationale promotie van de kunstenscène een extra ondersteuning van de **Brusselse podia** (AB, Beursschouwburg, Bronks, vzw Paleis, Luna) aangewezen.

Ook zal vanaf 1997 de Vlaamse Gemeenschap fors bijdragen tot de renovatie van de Koninklijke Vlaamse Schouwburg en zullen renovatiewerken aan de Beursschouwburg uitgevoerd worden.

De voorbereiding van het project "Brussel culturele hoofdstad 2000" biedt bij dit alles extra mogelijkheden.

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert gezelschappen en instellingen op decretale gronden of via de begrotingspost "Brusselse podia". De besluitvorming bij de Vlaamse Gemeenschap gebeurt volgens andere procedures en criteria als de besluitvorming bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Als overkoepelend bestuur hanteert de Vlaamse Gemeenschap enkel artistieke criteria. Als lokaal en stedelijk bestuur neemt de Vlaamse Gemeenschapscommissie stedelijkheid, positionering in de stad en het stimuleren van de ontlukende artistieke scène mee in de overwegingen op voor een subsidiëringsbeleid van de kunsten in Brussel.

De subsidiëring van de Vlaamse Gemeenschapscommissie kan zeker niet in de plaats treden van de Vlaamse Gemeenschap. Ze is hetzij een suppletieve (stedelijke) toelage, hetzij een stimuleringsstoeilage die een evolutie naar een fundamentele ondersteuning door de Vlaamse Gemeenschap moet mogelijk maken. De Vlaamse Gemeenschap en de VGC zullen regelmatig overleg plegen teneinde deze principiële taakverdeling ook daadwerkelijk uit te voeren.

De Vlaamse Regering zal tenslotte ook de **beeldende kunsten** in Brussel stimuleren via het afsluiten van programmaovereenkomsten met verenigingen ter bevordering van de hedendaagse kunst. Dit moet de Vlaamse hedendaagse kunstenaars de mogelijkheid bieden in de internationaal gerichte centra een gegarandeerde plek te krijgen.

De Vlaamse Regering zal ook een aantal initiatieven mogelijk maken in de **Brusselse musea**. Het nieuwe museumdecreet maakt het mogelijk "specifieke educatieve, promotionele en ondersteunende initiatieven van de Vlaamse Gemeenschapscommissie binnen het Brussels museumveld" te subsidiëren.

Biculturele instellingen en initiatieven

Het Paleis voor Schone Kunsten is samen met de Koninklijke Muntscouwburg en de Koninklijke Musea één van de belangrijkste centra in België waar de (inter)nationale cultuurgemeenschappen elkaar ontmoeten.

Dit gebouw wordt beheerd door de federale overheid en ter beschikking gesteld van verenigingen die voor de culturele invulling zorgen.

De Vlaamse aanwezigheid evolueerde er van een minderheidspositie tot een volwaardige aanwezigheid. Zo is er de Vlaamse vzw Paleis die zich o.m. toelegt op de organisatie van lunchvoorstellingen waarbij hoofdzakelijk Vlaamse gezelschappen, artiesten en auteurs gebracht worden zowel in het theater- en chansonprogramma als in het literaire programma.

Daarnaast brengt de vzw Paleis een dans- en muziekprogramma dat internationaal georiënteerd is. Deze vzw heeft een zeer belangrijke rol gespeeld bij het doorbreken van het Franstalige bastion dat het PSK ooit was. Deze periode is evenwel definitief voorbij. Een evenwaardige Vlaamse aanwezigheid in het PSK wordt steeds meer als vanzelfsprekend ervaren door het publiek.

Daarnaast zijn er de Filharmonische Vereniging van Brussel en de Vereniging voor Tentoonstellingen. Beiden hebben een bijzondere aandacht voor programmatie van Vlaamse artiesten.

De Vlaamse Regering onderzoekt of met deze instellingen een overeenkomst inzake hun programmatie kan gesloten worden.

Zoals de wetenschappelijke instellingen komen ook de biculturele instellingen in aanmerking voor overdracht aan en gezamenlijk beheer door de twee gemeenschappen. Hun functie is immers, ontmoetingsplaats te zijn tussen de gemeenschappen en de contacten tussen de gemeenschappen op cultureel vlak te bevorderen. Daarenboven zijn zij forum om de culturele eigenheid van de gemeenschappen internationaal uit te dragen.

In afwachting hiervan, dient de impact op deze instellingen vanuit de Vlaamse Gemeenschap versterkt. Zulks kan door de gemeenschappen de leden van de bestuursorganen te laten voordragen.

Verder zal ook het KunstenfestivaldesArts op een blijvende ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschap kunnen rekenen, om haar dubbele opdracht waar te maken : enerzijds het theaterpubliek in Brussel confronteren met een internationaal en kwalitatief hoogstaand artistiek aanbod en anderzijds een catalysator zijn voor de eigen theaterproductie.

Tenslotte zullen ook het Internationaal Filmfestival van Brussel en het Festival van de Fantastische Film op een blijvende ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschap kunnen rekenen.

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Een goed beleid vereist een wetenschappelijke onderbouw. De Vlaamse Regering ondersteunt in het kader van haar beleid ten aanzien van Brussel regelmatig onderzoeksprojecten op diverse domeinen.

Binnen het programma Brusselse aangelegenheden werd een vervolgonderzoek besteld op het kwalitatief hoogstaande onderzoek over 'de toepassing van de taalwetgeving in Brussel'. Ook loopt momenteel een onderzoek naar de 'effecten van een mogelijke fusie van de Brusselse gemeenten'. Deze studies worden in de maanden mei/juni '97 gepubliceerd. In het kader van het onderzoeksprogramma humane wetenschappen werd een onderzoek goedgekeurd over 'taalverhoudingen, taalverschuivingen en taalidentiteit in Brussel'.

De Vlaamse Regering wenst ook te streven naar een intensere samenwerking tussen de Vlaamse actoren van het technologiebeleid en het Brusselse Technopole. Tevens zal de mogelijke integratie van het onderzoeksinstituut van het Centrum voor Onderwijs en Opzoekingen voor de Voedings- en Chemische Industrieën (COOVI) in het Vlaamse wetenschaps- en technologieveld worden nagegaan.

Concrete initiatieven

- Basisonderwijs :
 - koppeling van de extra-omkadering van kwaliteitsnormen en inhoudelijke criteria;
 - homogeniteit van de inzet van de extra middelen van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.
 - een meer strategische aanwezigheid in gemengde wijken en migrantenwijken in plaats van een eenzijdige recruiteringspolitiek ten aanzien van de Franstaligen;
- Secundair onderwijs :
 - betere afstemming van het aanbod aan studierichtingen aan de regionale behoeften.
- Hoger onderwijs :
 - organisatie van netoverschrijdende informatiedagen voor de laatstejaars-leerlingen van het secundair onderwijs;
 - opnemen in de lerarenopleiding van programma's inzake multiculturele klassituaties en taalverwerving.
- Welzijn :
 - uitbreiding van de preventieve zorg en kinderopvang in Brussel binnen de nieuwe programma's;
 - oprichting van welzijnsteams in de Brusselse gevangenissen;
 - uitbreiding van de gezins- en bejaardenhulp;
 - uitbouw van bejaardenvoorzieningen op basis van een behoeftenonderzoek.
- Gezondheidszorg :
 - ondersteuning van initiatieven inzake preventie van middelengebruik.
- Cultuur :
 - uitbreiding van de middelen voor het jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen;
 - realiseren van een meerjarenprogramma voor de sport in Brussel;
 - opname van een specifiek luik voor de Brusselse gemeenschapscentra in het nieuwe decreet op de culturele centra;
 - uitbreiding van het aantal plaatselijke bibliotheken op basis van een specifieke regeling voor Brussel in het nieuwe bibliotheekdecreet;
 - betere afstemming van de werkingsmiddelen en exploitatie op de uitbouw van de culturele infrastructuur;
 - op basis van een masterplan : planning van de culturele infrastructuur in Brussel op halflange termijn;
 - op korte termijn : renovatie van de KVS en de Beursschouwburg;
 - versterking van de Vlaamse aanwezigheid in de biculturele instellingen.

Spoor 3Versterking van de positie van het Nederlands in Brussel.

Brussel is als hoofdstad van de federale staat, grondwettelijk een tweetalige stad en is als zodanig een toetssteen van het Belgisch samenlevingsmodel. De taalwetgeving maakt integraal deel uit van het globale institutionele evenwicht tussen de taalgemeenschappen in ons land en moet dus onverkort worden toegepast. Daarnaast moet de positie van het Nederlands in alle domeinen van het stedelijk leven versterkt worden.

I. Strikte naleving van de taalwetgeving.

Uit een recente VUB-studie, uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse Minister van Brusselse Aangelegenheden, blijkt dat wat de aanwervingen in de gemeentelijke administraties de door de taalwetten van 1963 opgelegde wervingsverhoudingen vrij goed worden nageleefd. Het probleem stelt zich vooral bij het **contractueel en het tijdelijk personeel**, dat ten tijde van de totstandkoming van de taalwetten nog nauwelijks bestond en nu meer regel dan uitzondering begint te worden. De uitspraken van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht zijn echter klaar en duidelijk : er bestaat geen enkele rechtsgrond om te beweren dat niet-statutairen niet onderworpen zijn aan de taalwetgeving. Hetzelfde geldt trouwens voor het personeel van de steeds talrijker wordende **gemeentelijke vzw's**.

Zeer problematisch inzake de tweetaligheid is ook de situatie in de **bicommunautaire ziekenhuizen**. Uit een recente studie blijkt dat slechts 7% van de artsen Nederlandstalig is, tegen ruim 30% van de patiënten. De overgrote meerderheid van de artsen zijn zelfstandig of tewerkgesteld met een ondernemingscontract.

Zowel de Vaste Commissie voor Taaltoezicht als de Raad van State stellen in hun adviezen en arresten uitdrukkelijk dat de taalwetten ook op de contractuele artsen van toepassing zijn.

Ook moet worden vastgesteld dat de **controle- en sanctioneringsmechanismen** die werden ingevoerd om een correcte toepassing van de taalwetgeving te waarborgen niet effectief blijken te zijn. De schorsingen van de Vice-Gouverneur (40% van de aanstellingen) worden vrijwel nooit vernietigd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie wegens de weigering van de Franstalige ministers. Gelukkig ontstond in de schoot van de Brusselse Regering tijdens de voorbije maanden een positieve beweging op dit punt.

Het dient gezegd dat de studie over de toepassing van de taalwetgeving in Brussel een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot het bewustmakingsproces. Een vervolgstudie, waarin een analyse van de controle- en sanctioneringsmechanismen centraal staat, wordt momenteel uitgevoerd en zal midden '97 beschikbaar zijn.

Op basis van bovenstaande vaststellingen neemt de Vlaamse Regering volgende beleidsopties :

- Een **strikte naleving van de taalwetten**, ook bij de aanwerving van contractuelen, dringt zich op. De toepassing van de taalwetten te Brussel vormt een essentieel onderdeel van het federaal samenlevingsmodel in ons land. De Vlaamse leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie moeten een correcte toepassing van de taalwetten en de voogdijregeling eisen. De Vlaamse Regering zal dit punt ook in het kader van de samenwerking met de overheden van het Hoofdstedelijk Gewest en de verdere staatshervorming blijven opnemen.
- De aanwezigheid als waarnemer van het Brussels lid van de Vlaamse Regering in de Verenigde Vergadering van de **Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie** laat weliswaar toe dat vanuit de Vlaamse Gemeenschap gewaakt wordt over de toepassing van de taalwetgeving in de Brusselse bicommunautaire instellingen, maar werkt onvoldoende als drukingsmiddel. Een meer rechtstreekse betrokkenheid van de gemeenschappen lijkt aangewezen.
- In het **beheer van de bicommunautaire instellingen** moet een reële Vlaamse aanwezigheid verzekerd zijn. In het onthaal, de verzorging en behandeling en alles wat aanleiding geeft tot persoonlijk contact met de gebruikers moet het bicommunautaire volledig verzekerd zijn. Dit is voor de Vlaamse Regering een fundamenteel punt, waar op relatief korte termijn resultaat moet geboekt worden.
- De Vlaamse Regering zal erop toezien dat het akkoord gesloten binnen het Verenigd College en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering over de toepassing van de taalwetten in de lokale besturen tot een kentering ten goede zal leiden. Zo niet is een **hervorming van de controle- en sanctioneringsmechanismen** voor de toepassing van de taalwetgeving in de Brusselse gemeenten en OCMW's noodzakelijk. De Vice-gouverneur zou hierbij een meer beslissende rol toebedeeld kunnen krijgen.
- Een hinderpaal voor de realisatie van een effectieve tweetaligheid van de bicommunautaire instellingen, is een onvoldoende **belangstelling bij de Vlaamse afgestudeerden** om een betrekking in bicommunautaire instellingen te aanvaarden. Een gerichte informatiecampagne in de Vlaamse universiteiten en hogescholen over de loopbaanmogelijkheden in de welzijns- en gezondheidsinstellingen alsmede in de gemeentelijke en gewestelijke administraties in Brussel dringt zich op. Ook moeten de bezitters van een tweetaligheidssatstest van het Vast Wervingssecretariaat gestimuleerd worden om zich bij de Brusselse tewerkstellingsdienst BGDA in te schrijven om in aanmerking te komen voor een betrekking in de gemeentelijke en OCMW-administraties te Brussel.

- Alle **spoedgevallendiensten**, ook van de ééntalige privé-ziekenhuizen, moeten al het nodige doen om de taal te eerbiedigen die door de patiënt wordt gebruikt, wanneer die taal het Nederlands of het Frans is. De dienst voor Dringende Geneeskundige Hulp is er immers toe gehouden slachtoffers van een ongeval dat hun in een openbare plaats of op de openbare weg is overkomen, over te brengen naar het dichtstbijzijnde openbare of privé-ziekenhuis (wet van 8 juli 1964 op de dringende medische hulp). De verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht heeft zich op 4 juli 1996 zeer duidelijk in deze zin uitgesproken. Deze uitspraak moet ook in het belang van de inwoners van de Vlaamse Rand effectief worden toegepast.

II. Stimuleren van het gebruik van het Nederlands in Brussel.

De eis van een correcte toepassing van de taalwetgeving zal op zich niet volstaan om de positie van het Nederlands in Brussel te versterken. De Vlaamse Regering wil het gebruik van het Nederlands op een actieve wijze stimuleren.

Eerst en vooral blijft een prioritaire aandacht uitgaan naar de realisatie van een kwaliteitsvol Nederlandstalig onderwijs en een voldoende aanbod aan lessen Nederlands, zowel voor jongeren als volwassenen. Het verwerven van de kennis van het Nederlands richt zich tot alle bewoners van de stad. Kennis van de taal is niet enkel een middel tot economische en maatschappelijke vooruitgang, maar heeft ook een culturele betekenis : de toegang tot de cultuur van Vlaanderen en Nederland.

Daarnaast moeten Vlamingen én Nederlanders gesensibiliseerd worden om in Brussel hun moedertaal te gebruiken. In winkels, restaurants of het openbaar vervoer schakelen zij al te vaak automatisch op het Frans over. Vele Nederlandstaligen weten niet eens dat het gebruik van Nederlands in de openbare instellingen te Brussel een wettelijk recht is.

Ook moet de mogelijkheid worden onderzocht om via TV-Brussel taalcursussen Nederlands uit te zenden.

Het Nederlands heeft te Brussel een historische en geografische legitimiteit. Het is de oorspronkelijke cultuur- en volkstaal van de stad; het is één van de twee officiële talen van de hoofdstad; het is thans de taal van een bewonersminderheid en van de bewoners van het ommeland; het is de taal van de inwoners van een belangrijk gedeelte van de Lage Landen in een van de kerngebieden van het Westen van Europa.

Een goede positie van het Nederlands heeft te Brussel een meervoudige rol : ze vergroot de inbreng van de Nederlandstaligen in het meertalige maatschappelijke leven te Brussel, ze versterkt de positieve beeldvorming naar de internationale instellingen en gemeenschappen toe, ze maakt van Brussel op meer waarachtige wijze de hoofdstad van Vlaanderen en integreert de stad beter in het hele Nederlandse cultuurgebied.

De globale Nederlandstalige gemeenschap moet Brussel daadwerkelijk als speerpunt beschouwen voor de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur.

Taallessen Nederlands

Het **Nederlandstalig basisonderwijs** bekleedt in Brussel een bijzondere positie. In veel Nederlandstalige basisscholen vormen de jongeren komende uit een homogeen Nederlandstalig gezin de minderheid. Uiteraard geeft dit aanleiding tot heel wat moeilijkheden van pedagogische aard. Toch blijft de openheid voor anderstaligen van de Nederlandstalige scholen voor de Vlaamse Regering een essentieel gegeven van het onderwijsbeleid ten aanzien van de hoofdstad. De Vlaamse Regering wil de ogen niet sluiten voor de problemen die hiermee gepaard gaan; zij wil dit echter doen vanuit een positieve ingesteldheid ten aanzien van de multiculturele en meertalige realiteit van Brussel.

Om de kwaliteit van het Nederlandstalig basisonderwijs te verhogen, hebben de Vlaamse Regering en de Vlaamse Gemeenschapscommissie tal van initiatieven inzake **taalverwerving** en begeleiding van anderstalige leerlingen genomen. Door het feit dat de anderstaligheid blijft toenemen en dat projecten elkaar nog te vaak overlappen, volstaan deze maatregelen niet om de aangroeiende groep leerlingen uit anderstalige en taalgemengde gezinnen efficiënt op te vangen en hen kwaliteitsvol onderwijs te geven.

Om een kwaliteitsverhoging van het Nederlandstalig onderwijs in de hoofdstad te realiseren, dienen een aantal fundamentele ingrepen te gebeuren. Wij verwijzen hiervoor naar het hoofdstuk onderwijs onder Spoor 2.

De Vlaamse Regering wenst ook het aanbod aan lessen **Nederlands voor volwassenen** te verhogen. Wat de basiseducatie betreft verwijzen we eveneens naar Spoor 2. Voor de "Taallessen Nederlands voor volwassen migranten gegeven door vrijwilligers" - in Brussel : het Centrum Nederlands voor Migrantanten (CNM) en de Taallessen voor Jonge Migrantanten (TJM) - zal de Vlaamse Regering een specifieke Brusselse regeling uitwerken, rekening houdend met de omvang en de verscheidenheid van het doelpubliek. De Vlaamse Gemeenschapscommissie van haar kant zal het overleg en de gezamenlijke methodologische onderbouw voor de vrijwilligerswerkingen organiseren. Bijzondere aandacht zal gaan naar de promotie van het aanbod.

Aan het pas opgerichte Vlaams-Brussels Comité voor Tewerkstelling en Opleiding wordt gevraagd na te gaan of de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling (BGDA) en/of de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) kunnen ingeschakeld worden als Brusselse aanbodverstrekker inzake taallessen voor allochtonen.

Sensibiliseringsacties.

Talrijk zijn de Vlamingen (en Nederlanders) die niet weten dat het Nederlands een officiële taal is in de hoofdstad en dus ook niet beseffen dat zij in openbare instellingen, zoals de gemeentehuizen en OCMW's, in het Nederlands te woord moeten gestaan worden. Significants hiervoor is het aantal Brusselse Vlamingen met een Franstalige identiteitskaart.

De Vlaamse Regering zal in overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie een strategie ontwikkelen om de Vlamingen te **sensibiliseren** over hun **taalrechten en -plichten** in de hoofdstad. Een belangrijk doelpubliek hierbij zijn de Nederlandstaligen die Brussel overdag

bevolken (pendelaars, scholieren, studenten, zakenmensen, winkeltoeristen, dagjesmensen). Een volgehouden campagne voor het gebruik van het Nederlands is hier noodzakelijk.

Uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur.

Voor de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur in Europa en de wereld is Brussel een unieke uitvalsbasis. Een grotere culturele **samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland** zoals afgesproken in het verdrag met Nederland van 17 januari 1995, kan tevens een belangrijke bijdrage leveren tot een sterkere positie van het Nederlands in de hoofdstad.

Vlaams-Nederlandse initiatieven op het vlak van cultuur, media, onderwijs e.d. zullen daarom in de toekomst geregeld in Brussel worden georganiseerd.

Behalve de promotie van de Nederlandse taal als zodanig moet ook de Nederlandse literatuur prominent aanwezig zijn. Het net van de Nederlandstalige bibliotheken in de hoofdstad wordt verder uitgebouwd en de promotie van de Nederlandse letteren zal ook via de hoofdstad gebeuren.

Om de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland in de hoofdstad van Europa zichtbaar te maken, zal de mogelijkheid van de oprichting van een centrum ter promotie van de Nederlandse taal en cultuur in Brussel verder onderzocht worden. Dit huis moet geen cultureel centrum worden zoals de Brakke Grond in Amsterdam, maar eerder een informatie- en ontmoetingsplaats ter promotie van de Nederlandse taal en cultuur.

Concrete initiatieven

- Gerichte informatie in de Vlaamse universiteiten en hogescholen over de loopbaanmogelijkheden in de bicommunautaire instellingen en de gemeentelijke en gewestelijke administraties te Brussel.
- Evaluatie van de resultaten van het akkoord m.b.t. de toepassing van de taalwetten in de lokale besturen.
- Betere afstemming van de extra middelen van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake taalverwerving.
- Meer aandacht voor Nederlands Tweede Taal en Intercultureel onderwijs in de lerarenopleiding.
- Uitbreiding van het cursusaanbod Nederlands voor volwassenen.
- Sensibiliseringsacties inzake taalrechten en taalplichten in de hoofdstad.

Spoor 4Versterking van de leefkwaliteit in Brussel.

De prioritaire beleidsopties van de Vlaamse Regering inzake de strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting gelden ook ten aanzien van Brussel. Met het Sociaal Impulsfonds zal de Vlaamse Gemeenschap projecten in de achtergestelde buurten financieren waarbij gestreefd wordt naar een globale probleemaanpak in samenwerking met alle betrokken overheden. Voorts zal via bilateraal overleg in gewestaangelegenheden (economie, tewerkstelling, openbaar vervoer, ...) constructief worden samengewerkt met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

1. Armoedebestrijding en stedelijk herstel.

De Vlaamse Regering wil haar prioritaire opties inzake het stedelijk beleid ook ten aanzien van Brussel, hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap, waarmaken. In geen enkele Vlaamse stad stellen de stedelijke problemen zich immers scherper dan in Brussel. Stijgende huisvestingsprijzen, aanhoudende stadsvlucht, dualisering, toevloed van kansarmen,... het kenmerkt iedere grootstad, maar in Brussel stellen de problemen zich wel bijzonder scherp. Uit het onderzoek van Prof. Christian Kesteloot naar de achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel komen voor Brussel weinig hoopgevende resultaten aan het licht : 1/3 van de Brusselse bevolking woont in achtergestelde buurten. In totaal gaat dat dan om 343.000 mensen, van wie een groot deel als kansarm kan worden beschouwd.

Ook in het actieplan van de Vlaamse Rand werd de noodzaak beklemtoond dat de Vlaamse Gemeenschap vanuit haar gemeenschapsbevoegdheden het herstel van de leefkwaliteit in Brussel mee moet bevorderen en ondersteunen.

Uiteraard ligt de eerste verantwoordelijkheid in de strijd voor het stedelijk herstel bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat bevoegd is voor het gewestelijk beleid inzake huisvesting, ruimtelijke ordening, mobiliteit, economische expansie enz. Toch kan ook de Vlaamse Gemeenschap vanuit haar **gemeenschapsbevoegdheden** tal van initiatieven nemen voor het herstel van de leefkwaliteit van Brussel en de strijd tegen sociale uitsluiting.

Van het Sociaal Impulsfonds (SIF) wordt jaarlijks **80 miljoen fr.** voorafgenomen als trekkingsrecht voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie te Brussel. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de evolutie van de index.

Hoewel de Vlaamse Gemeenschapscommissie verantwoordelijk is voor het uitwerken van het SIF-beleidsplan en de verdeling van de middelen, mogen de projecten in de achtergestelde buurten niet geïsoleerd verlopen. De projecten moeten zoveel mogelijk geïntegreerd worden in een **globale probleemaanpak** door alle overheden en instanties die in de betrokken buurten actief zijn.

Concreet betekent dit een maximaal streven naar samenwerking met de initiatieven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (bv. de wijkcontracten), de gemeenten en OCMW's, de Europese Urban-projecten, de federale samenlevingscontracten enz. Wanneer nodig zullen hiervoor **samenwerkingsovereenkomsten** afgesloten worden met de betrokken overheden.

Op basis van een resultaatgericht beleidsplan voor een periode van drie jaar zal de Vlaamse Regering een beleidsovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschapscommissie afsluiten. Een eventuele aanpassing van het Brussels trekkingsrecht zal gebeuren op basis van een grondige evaluatie van de bereikte resultaten.

Naast de doelgerichte acties van het Sociaal Impulsfonds kunnen ook in het **reguliere beleid**, op het vlak van welzijn en gezondheid, cultuur en onderwijs, (zie 'spoor 2') tal van maatregelen genomen worden die bijdragen tot de armoedebestrijding en het stedelijk herstel : betere gezins- en bejaardenhulp in de achtergestelde wijken, preventieve zorg en kinderopvang, jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen, preventie middelengebruik, enzovoort.

Ook omgekeerd zullen de middelen van het Sociaal Impulsfonds mee aangewend worden voor de realisatie van deze doelstellingen.

Zowel de Vlaamse ministers, bevoegd voor gemeenschapsaangelegenheden, als de VGC-collegeleden zullen binnen hun bevoegdheidsdomeinen aangeven welke inspanningen geleverd worden in het kader van de strijd tegen de aanpak van de armoede en de stedelijke problematieken. De ingezette middelen zullen op de effectiviteit van de resultaten worden gemeten.

Door de Vlaamse Regering werd een subsidie gegeven aan de Vierde wereldbeweging/ATD Brussel in het kader van de ondersteuning van verenigingen die activiteiten ontplooiën ter bestrijding van de kansarmoede.

Tenslotte is de Vlaamse Regering van oordeel dat ook het project '**Brussel Culturele Hoofdstad 2000**' hier een belangrijke impact kan hebben. Brussel koos als thema 'de stad - de stedelijke uitdagingen'. De Vlaamse Regering wil met haar steun aan dit project niet alleen prestigeprojecten maar ook initiatieven waarbij de lokale bevolking betrokken wordt stimuleren. Zoals zij zelf in de armoederapporten getuigen beschouwen armen de culturele uitsluiting als de ergste vorm van uitsluiting. '**Brussel Culturele Hoofdstad 2000**' moet ook hiermee rekening houden en de nodige acties ontwikkelen. Naast evenementen met sterke internationale uitstraling moet immers ook de lokale bezieling en een positiever beeld van stad en buurt nagestreefd worden.

2. Economische ontwikkeling.

Hoewel het duidelijk is dat voor de Vlaamse Regering de politieke en institutionele grenzen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onbespreekbaar zijn, is het evenzeer evident dat de invloedssfeer van Brussel-Hoofdstad niet ophoudt aan de grenzen van de 19 gemeenten.

Overleg over de economische ontwikkeling is, ook met de provincie Vlaams-Brabant, dus noodzakelijk.

Onderwerpen die hierbij moeten aan bod komen zijn o.m. :

- de industrieparken rond Brussel;
- de uitbouw van de luchthaven;
- de ontwikkeling van het zeekanaal.

Ook tussen openbare instellingen zoals de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen van Brussel en Vlaams-Brabant en tussen de Haven van Brussel en de NV Zeekanaal is overleg en samenwerking aangewezen.

3. Tewerkstelling en opleiding.

Beroepsopleiding is een gemeenschapsbevoegdheid en tewerkstelling is een gewestbevoegdheid. De realisatie van projecten waarbij tewerkstelling en opleiding hand in hand gaan stootte hierdoor in Brussel steeds op institutionele hinderpalen. Na jaren onderhandelen werd tussen de Vlaamse Regering en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een akkoord bereikt voor de oprichting van een "**Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding**" (een soort Vlaams-Brussels subregionaal tewerkstellingscomité) waarbij de Vlaamse en de Brusselse diensten voor arbeidsbemiddeling en de sociale partners een geëigend Brussels tewerkstellings- en beroepsopleidingsbeleid kunnen ontwikkelen.

Ook inzake tewerkstellingsdossiers werden concrete resultaten geboekt. Via een samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en Brusselse Hoofdstedelijke Regering is het mogelijk om het **werkervaringsplan** toepasbaar te maken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In dit kader krijgen laaggeschoolde langdurig werklozen de kans hun kwalificaties in belangrijke mate te verbeteren door het verrichten van maatschappelijk zinvolle taken. Op die manier verhogen ze, na 12 maanden werkervaring, hun kansen op doorstroming naar andere tewerkstellingsvormen. Tegelijkertijd worden een aantal werkzaamheden van de Vlaamse Gemeenschapscommissie ondersteund, gezien de laaggeschoolden worden ingezet in culturele en socioculturele instellingen en in projecten die momenteel worden uitgewerkt in het kader van het stedelijk beleid. Vlaanderen staat in voor de betaling van de gesco-premies en de begeleiding van de tewerkgestelden.

Brussel staat in voor het toeleiden van Nederlandstalige werkzoekenden (via de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling) en is bereid de Vlaamse administratie toezicht te laten uitoefenen op het Brussels grondgebied.

Via het **Interdepartementaal Begrotingsfonds** zullen initiatieven worden genomen waarbij tewerkstellingsprojecten van langere duur kunnen worden opgezet in de culturele of welzijnssector in Brussel. Ook hiervoor zal een samenwerkingsakkoord worden afgesloten met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Verwacht wordt dat het Interdepartementaal Begrotingsfonds bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op jaarbasis een 60-tal voltijdse Nederlandstalige arbeidsplaatsen in de niet-commerciële sector zal genereren die terzelfder tijd :

- van sociaal of openbaar nut zijn of van cultureel belang;
- geen winst beogen;
- voldoen aan de collectieve behoeften waaraan anders niet voldaan had kunnen worden.

In het kader van het doelstelling 3-programma van het **Europees Sociaal Fonds** wordt werk gemaakt van de uitbouw van een Vlaams-Brussels consortium. Zo'n consortium heeft tot doel

om de risicowerkzoekenden een volledig traject te kunnen aanbieden. Dit vereist samenwerking tussen de Vlaamse opleidingsinstanties en Brusselse bemiddelingsinstellingen en tewerkstellingsinitiatieven

De tewerkstellingssituatie van **migranten** in het Brussels Hoofdstedelijk gewest vraagt bijzondere aandacht. Een kwart van de werkzoekende werklozen bestaat uit niet EU-vreemdelingen (zonder de genaturaliseerde werkzoekenden). Het betreft veelal de zogenaamde tweede en derde generatie-jongeren. Minder dan 10% van de in het gewest wonende personen met een job is niet EU-onderdaan. Deze groep met bijzonder zwakke arbeidsmarktkansen is hoofdzakelijk Franstalig.

Er zal nagegaan worden op welke wijze de participatie van deze doelgroep aan de Vlaamse opleidingsinitiatieven kan bevorderd worden teneinde hun integratie op de arbeidsmarkt te bevorderen. Hiertoe kunnen onder meer intensieve Nederlandse taalcursussen geïntegreerd worden in het beroepsopleidingsaanbod in Brussel.

Andere tewerkstellingsdossiers waarvoor de toepasbaarheid in Brussel verder wordt onderzocht zijn :

- tewerkstelling in de non-profit sector
- weer-werk gescos in het kader van de buitenschoolse kinderopvang
- omzetting van DAC-ers in gesubsidieerde contractuelen.

4. Openbaar vervoer.

Op het vlak van openbaar vervoer opereren drie maatschappijen, het Vlaamse 'De Lijn', het Waalse 'TEC' en de Brusselse 'MIVB' in en rond de Brusselse agglomeratie.

In het belang van de gebruiker zal worden gestreefd naar een betere afstemming op elkaar van de lijnen en de tarieven. Tussen De Lijn en de MIVB zijn terzake reeds gesprekken aan de gang.

De Vlaamse Regering zal het initiatief nemen om tot een samenwerkingsakkoord te komen tussen de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, de Maatschappij voor het intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB) en de Société régionale wallonne du Transport (TEC) ter optimalisering van het openbaar vervoer in en rond Brussel. Hierbij zal ook rekening gehouden worden met de naleving van de taalwetgeving.

Samengewerkt zal worden op het vlak van :

- het elkaar afstemmen van de investeringsprogramma's van de vervoermaatschappijen;
- het verbeteren van de doorstroming van het openbaar stads- en streekvervoer via maatregelen inzake verkeerslichtenbeïnvloeding en via de aanleg van vrije bus- en trambanen;
- het op elkaar afstemmen van het aanbod van stads- en streekvervoer;
- het elkaar verstrekken van de nodige informatie met de bedoeling de kwantiteit, de kwaliteit en de organisatie van het openbaar vervoer maximaal op elkaar af te stemmen en te verbeteren;
- het ontwikkelen van gemeenschappelijke vervoerbewijzen;
- het voeren van een ruimtelijk beleid inzake multifunctionele verdichting rond de tram-, bus- en metrostations;

- het wederzijds aanbieden van al dan niet gemeenschappelijke vervoerbewijzen van de betrokken vervoersmaatschappijen;
- het verstrekken van informatie aan het cliënteel over de aangeboden diensten van de diverse betrokken vervoermaatschappijen.

5. Ruimtelijke ordening.

Met het **Gewestelijk Ontwikkelingsplan Brussel** en het **Structuurplan Vlaanderen** beschikken het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaams Gewest over een belangrijk instrument voor een planmatige ruimtelijke ontwikkeling voor de komende jaren. Andere domeinen zoals de economische ontwikkeling, de huisvesting, openbaar vervoer e.d. komen er eveneens in aan bod.

Vermits het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volledig omringd is door het Vlaams Gewest en de wederzijdse invloeden aanzienlijk zijn, is een onderlinge afstemming van de planning van de ruimtelijke ordening aangewezen. De Vlaamse Regering zal hiertoe een initiatief nemen. Ook voor de realisatie van de opties in het actieplan voor de Vlaamse Rand is de onderlinge afstemming van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan Brussel en het Structuurplan Vlaanderen belangrijk.

6. Leefmilieu.

De milieuproblematiek houdt niet op aan de grenzen van een gewest. Overleg en samenwerking over watervoorziening, afvalverwerking e.d. tussen het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dan ook gewenst.

Aangedrongen wordt op de uitvoering van het samenwerkingsakkoord dat op 12 december 1990 tussen het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd afgesloten met betrekking op de sanering van de Zenne en de Woluwevallei.

Het betreft inzonderheid het operationeel maken van de rioolwaterzuiveringsstations Brussel-Zuid en Brussel-Noord en de aanleg van een aantal collectoren volgens het in voormelde samenwerkingsakkoord overeengekomen programma.

Concrete initiatieven

- Via het Sociaal Impulsfonds zal de Vlaamse Regering een blijvende bijdrage leveren in de strijd tegen de armoede en sociale uitsluiting in de hoofdstad.
- Overleg met de overheden en instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over de economische ontwikkeling, het voorstadsverkeer, de ruimtelijke ordening en het leefmilieu zal worden gestimuleerd.
- Voor de toepasbaarheid van de Vlaamse tewerkstellingsprogramma's in Brussel zullen nieuwe samenwerkingsakkoorden worden afgesloten met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.
- Tussen De Lijn en de MIVB zal een samenwerkingsakkoord worden gesloten voor een betere integratie van het openbaar vervoer in en rond Brussel.
- De Vlaamse Regering zal een initiatief nemen om tot een grotere onderlinge afstemming te komen op het vlak van de ruimtelijke ordening met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Spoor 5

Versterkte Vlaamse deelname aan het beleid van de
Brusselse gemeenten en OCMW's.

De Vlaamse deelname aan het beleid van de Brusselse gemeenten en OCMW's blijft ondermaats. Op termijn is een nieuwe wettelijke regeling met ingebouwde waarborgen noodzakelijk om beide taalgemeenschappen, ook op lokaal vlak, gelijkwaardig aan het beleid te laten participeren. Ondertussen zal de Vlaamse Regering meer dan in het verleden zich rechtstreeks tot de Brusselse gemeenten en OCMW's richten om ook op dat niveau Nederlandstalige voorzieningen tot stand te brengen.

De versterking van de positie van de Brusselse Vlamingen in het bestuur van de gemeenten en OCMW's zal voor de Vlaamse Regering één van de belangrijkste objectieven zijn bij een volgende dialoog over de staatshervorming. We moeten immers vaststellen dat de zogenaamde "pacificatie wet" nauwelijks iets heeft verholpen aan de zwakke positie van de Vlamingen op gemeentelijk niveau. Een gegarandeerde Vlaamse aanwezigheid in de schepencolleges, gemeenteraden, OCMW-bureaus en -raden moet een wettelijke verankering krijgen.

Hoewel één van de belangrijkste bestaansredenen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie ligt in het feit dat de door Franstaligen gedomineerde Brusselse gemeenten hun verplichtingen ten aanzien van hun Vlaamse inwoners niet vervullen, mag dit de Vlaamse Gemeenschap er niet toe brengen de VGC steeds als een gemeente vervangende overheid te beschouwen.

Ondanks het feit dat de decreten van de Vlaamse Gemeenschap niet afdwingbaar zijn bij de Brusselse gemeenten en OCMW's, kunnen toch **stimulerende maatregelen** getroffen worden die de gemeente- en OCMW-besturen ertoe brengen Vlaamse voorzieningen uit te bouwen, zoals bibliotheken, kinderdagverblijven, jeugdhuizen, dienstencentra, e.d. Het gemeentelijk niveau wordt immers zowel door de Vlaamse Gemeenschap als de Vlaamse Gemeenschapscommissie te vaak overgeslagen.

De Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie moeten zich op een meer directe en actieve wijze tot de Brusselse gemeenten en OCMW's richten. Bij nieuwe of te wijzigen decreten, regeringsbesluiten zal worden onderzocht in welke mate de Brusselse gemeenten als organiserende macht kunnen ingeschakeld worden.

De Vlaamse lokale mandatarissen en ambtenaren hebben in hun, soms zeer moeilijke werkomstandigheden, nood aan begeleiding door de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschap. In het kader van het Gemengd Ambtelijk Overleg Brussel wordt daarom een **gemeenschappelijke administratieve cel** belast worden met de contacten met de Brusselse gemeenten en de OCMW's.

Volgende beleidsdossiers zullen bij de Brusselse gemeenten aangekaart worden :

- de oprichting van Nederlandstalige gemeentelijke bibliotheken (de Vlaamse Gemeenschap subsidieert de personeelskosten bijna integraal);
- de erkenning van en de samenwerking met de Vlaamse gemeenschapscentra;
- samenwerking met de projecten van het Sociaal Impulsfonds;
- het gebruik van het Vlaams Investeringsfonds (via de VGC kunnen investeringskredieten toegekend worden aan de gemeenten);
- de Vlaamse regelgeving inzake het Nederlandstalig onderwijs in Brussel;
- de Vlaamse deelname aan het beheer van de gemeentelijke sportinfrastructuur;
- het doorgeven van de adressen van de nieuwe inwoners aan de gemeenschapscentra of de VGC;

Ook zullen **vormings- en begeleidingsprogramma's voor ambtenaren** bevoegd voor Vlaamse aangelegenheden in de Brusselse gemeenten worden opgezet. Het beleid van de Vlaamse Gemeenschap en van de VGC, de regelgeving, de organisatie van de administraties, de subsidiekanalen e.d. kunnen hierbij worden toegelicht. De Brusselse gemeentelijke ambtenaren zijn immers hiermee minder vertrouwd dan hun collega's van de Vlaamse gemeenten.

De Vlaamse Gemeenschap vraagt de Vlaamse Gemeenschapscommissie een gestructureerd overleg tot stand te brengen met de Vlaamse schepenen, gemeenteraadsleden en OCMW-raadsleden.

Dit overleg is op de eerste plaats belangrijk voor de onderlinge informatie- en ervaringsuitwisseling, maar moet ook leiden tot een globaal krachtadiger houding ten aanzien van de gemeente- en OCMW-besturen die de Nederlandstaligen nog steeds als tweederangsburgers beschouwen.

Uit een recente informatieronde langs de 22 gemeenschapscentra, georganiseerd door de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, blijkt immers dat in verscheidene Brusselse gemeenten de Vlaamse bevolking vrijwel geen toegang heeft tot gemeentelijke voorzieningen zoals sportinfrastructuur, hun verenigingen nauwelijks gebruik kunnen maken van materiële steun, de gemeentelijke informatiebladen hoofdzakelijk in het Frans zijn opgesteld en de gemeenschapscentra niet of nauwelijks als gesprekspartner door het gemeentebestuur worden erkend.

Concrete initiatieven

- Bij nieuwe gemeenschapsdecreten en -besluiten zal worden onderzocht in welke mate ook de Brusselse gemeenten als inrichtende macht voor uni-communautaire voorzieningen (N) kunnen worden ingeschakeld.
- Binnen het Gemengd Ambtelijk Overleg wordt een cel opgericht, belast met de contacten met de Brusselse gemeenten en OCMW's.
- De administraties van de Vlaamse Gemeenschap en de VGC zullen gezamenlijke vormings- en begeleidingsprogramma's opzetten voor ambtenaren bevoegd voor Vlaamse aangelegenheden in de Brusselse gemeenten.

Spoor 6Brussel, speerpunt voor de internationale uitstraling van Vlaanderen.

Als hoofdstad van de Europese Unie en zetel van honderden internationale instellingen biedt Brussel onbegrensde mogelijkheden voor de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur en als forum voor de buitenlandse relaties van de Vlaamse Gemeenschap. Dit veronderstelt een duidelijke keuze voor Brussel als speerpunt voor de internationale promotie van Vlaanderen.

Brussel, was in het begin van de twintigste eeuw één van de culturele hoofdsteden van Europa: art Nouveau, art deco, Horta, Hangar, Vandevelde, Magritte ... Maar na de tweede wereldoorlog overheerste de saaiheid van de grijze kantoren de hoofdstad. Artistiek viel er in Brussel niet veel meer te beleven. Ondanks het feit dat in de jaren zeventig en tachtig de kantoorbouw toenam en de Europese instellingen grote delen van de stad innamen, begon het culturele leven aan een heropbloei.

Dit was in niet geringe mate te danken aan de talrijke Vlaamse artiesten en kunstmanagers die zich tot de stad met haar steeds grotere mengeling aan culturen aangetrokken voelden. Mallemunt zorgde voor een muzikale Vlaamse aanwezigheid in het hart van de stad, het Kaaitheater maakte velen vertrouwd met eigentijds theater, in de Beursschouwburg ontstonden workshops allerhande en talloze jonge artiesten trokken in het kielzog van grootheden als Anne Therese De Keersmaecker en Wim Van de Keybus naar de hoofdstad.

Brussel wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid van culturen en kunstuitingen, grenzen vervagen er. Brussel is als Europese hoofdstad en internationaal centrum een venster op de wereld. In deze stad kan de Nederlandse taal en cultuur haar grenzen verleggen.

Investeren in kunst en cultuur te Brussel is voor Vlaanderen daarom een goede investering. De voorbije jaren heeft de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van de culturele infrastructuur in de hoofdstad belangrijke inspanningen geleverd : de verbouwing van de AB, de ingebruikname van het Lunatheater, de bouw van de Kaaitheaterstudio's, enz. Vanaf 1997 zal de Vlaamse Regering ook bijdragen tot de renovatie van de Koninklijke Vlaamse Schouwburg.

Vlaanderen wil echter niet alleen investeren in stenen, maar ook in mensen. In het verleden gebeurden de investeringen in infrastructuur te weinig planmatig en zonder voldoende rekening te houden met de latere exploitatiekosten. Zoals aangekondigd in het hoofdstuk Cultuur onder Spoor 2 zal de Vlaamse Regering daarom een meerjarenplan voor de culturele infrastructuur in Brussel uitwerken in overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie waarbij ook rekening gehouden wordt met de toekomstige werking van de instellingen.

De Vlaamse Gemeenschap zal ook samenwerken met de Franse Gemeenschap om van Brussel een echte culturele hoofdstad van het land te maken. Op het terrein zijn er in Brussel zeer spontane en goede contacten tussen kunstenaars en organisatoren van diverse cultuurgemeenschappen. Op het beleidsniveau zijn deze contacten sporadisch. Het project "**Brussel, Culturele Hoofdstad 2000**" opent hier nieuwe perspectieven. De Vlaamse Gemeenschap wil volwaardig deelnemen aan dit evenement. Het is immers de uitdrukkelijke wens van de Vlaamse Regering om de inwoners van de stad en de twee gemeenschappen uitdrukkelijk te betrekken bij de uitwerking van het programma. Naast evenementen met sterke internationale uitstraling zullen ook lokale bezieling en een positiever beeld van stad en buurt nagestreefd worden. Op basis van het concept van programmatie zal de Vlaamse Regering een belangrijke financiële inbreng leveren.

Ook met de **biculturele instellingen** (PSK, Munt, musea ...) moet het Vlaams-Brussels cultuurbeleid rekening houden. De Vlaamse aanwezigheid in de biculturele instellingen moet zich uiten in een dynamische werking. Formules zullen worden gezocht om de gemeenschappen hierbij nauwer te betrekken. Wij verwijzen hiervoor naar het hoofdstuk Cultuur van Spoor 2.

Op het gebied van het **toerisme** zal, op basis van concrete projecten samengewerkt worden met de stedelijke Toeristische Informatiedienst van Brussel (TIB).

Elk valabel Brussels project zal op zijn verdiensten beoordeeld worden en op basis van ad hoc-financiering ondersteund worden, in het kader van de globale toeristische promotie van Vlaanderen.

Met de Franse Gemeenschapscommissie zal op basis van een evenementenplan nagegaan worden welke directe vormen van samenwerking mogelijk zijn.

De Vlaamse culturele aanwezigheid is niet alleen een kwestie van instellingen, maar dient zich ook te uiten in **projectmatige publiekstrekkingen** die ook vanuit toeristisch oogpunt belangrijk zijn. Vanuit Toerisme Vlaanderen zullen tijdens de komende jaren een aantal grote evenementen in Brussel, met een belangrijke aantrekkingskracht voor een buitenlands publiek, ondersteund en gepromoot worden : onder meer de retrospectieven Delvaux (1997), Magritte (1998) en Ensor (1999), het Keizer Kareljaar (1999 - 2000) en Brussel Culturele Hoofdstad 2000. De specifieke rol van het Contact- en Cultuurcentrum in de cultuurpromotie van de hoofdstad zal aan een grondige evaluatie worden onderworpen.

De Vlaamse Regering zal ook het plan van **TV-Brussel** onderzoeken om de uitzendingen toegankelijk te maken voor niet-Nederlandstaligen d.m.v. ondertiteling in diverse talen. TV-Brussel zou op die manier een internationaal venster van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel worden. Een grotere toegankelijkheid voor de Vlaamse Brusselse stadszender kan zeker interessant zijn voor de duizenden Europese ambtenaren en vertegenwoordigers van de internationale zakenwereld in de hoofdstad.

De aanwezigheid van de Europese en andere internationale instellingen en bedrijven te Brussel is tenslotte ook belangrijk voor de **economische en wetenschappelijke internationale promotie van Vlaanderen**. De Vlaamse Regering neemt zich daarom voor om Brussel te blijven promoten als locatie voor internationaal-gerichte beurzen, congressen, colloquia, en dergelijke.

Talrijke publicaties over Vlaanderen (o.a. een inventaris van alle Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland, de conjunctuurnota m.b.t. Vlaanderen, de discussienota voor een verdere staatshervorming, de beleidsbrief "Vlaanderen Internationaal", een informatiebrochure over het onderwijs in Vlaanderen, ...) worden systematisch verspreid via de buitenlandse diplomatieke posten te Brussel en de vertegenwoordigingen van de diverse regio's in Brussel.

Het is belangrijk de internationale pers en de diplomatieke wereld, die massaal aanwezig zijn in Brussel, een makkelijke toegang te bieden tot de Vlaamse stellingnamen, commentaren en verzuchtingen. Met Belga werd een overeenkomst gesloten voor de verspreiding van persmededelingen van de Vlaamse Regering.

De mogelijkheid wordt onderzocht om over te gaan tot de uitgave van een **Vlaamse Knipselkrant**. Deze Knipselkrant moet het euvel verhelpen dat de meeste buitenlandse correspondenten in Brussel slechts via de Franstalige media ingelicht worden over de Belgische en Vlaamse actualiteit en op deze wijze een zeer onvolledig en vertekend beeld over ons land en de deelstaat Vlaanderen hebben

De Knipselkrant zal een selectie bevatten van in het Engels en het Frans relevante artikelen uit de Vlaamse dag- en weekbladpers. Hij zal wekelijks verschijnen en actief verspreid en gepromoot worden bij doelgroepen zoals buitenlandse journalisten in Brussel, buitenlandse diplomatieke vertegenwoordigingen in Brussel, Euro-ambtenaren en hoger NAVO-kader. Via evenementen zoals concerten, beurzen, sportiviteiten wordt een actief onthaalbeleid gevoerd naar de buitenlanders toe, ter bevordering van persoonlijke contacten met Vlamingen.

Vanuit het oogpunt van **buitenlands beleid**, worden de troeven van Brussel sterk uitgespeeld in het bekendmaken en promoten van Vlaanderen in de wereld en bij buitenlanders. Bij de wereldwijde promotie van Vlaanderen zal de band met Brussel steeds duidelijk zijn. Voor de opbouw van relaties met de buitenlandse gemeenschap en het versterken van internationale netwerken heeft Brussel een sleutelfunctie. Brussel is een politieke, economische en culturele ambassadeur van Vlaanderen.

Concrete initiatieven

- De Vlaamse Gemeenschap zal op een actieve wijze, ook financieel, participeren in het project 'Brussel Culturele Hoofdstad 2000'.
- De Vlaamse aanwezigheid in de biculturele instellingen (PSK, Munt, musea...) zal worden versterkt.
- Toerisme Vlaanderen zal ook in Brussel toeristische evenementen en projecten ondersteunen.
- Bij de internationale promotie van Vlaanderen zullen de troeven van Brussel ten volle worden uitgespeeld.

Spoor 7Promotie van Brussel in Vlaanderen

Vele Vlamingen voelen weinig affiniteit met Brussel. Ze kennen onvoldoende de troeven die hun hoofdstad hen kan bieden. Een gevolg is dat weinig Vlamingen er iets voor voelen zich in Brussel te vestigen. Een sterk informatie- en promotiebeleid wordt daarom één van de nieuwe krachtlijnen van het Vlaams beleid ten aanzien van Brussel.

Dagelijks pendelen ruim tweehonderdduizend Vlamingen naar de hoofdstad. Velen van hen kennen in Brussel enkel de weg van het station of de parking naar hun kantoor. De Vlaamse Regering heeft tot nu toe de belangstelling voor de hoofdstad opgevoerd via campagnes als 'Bruisend Brussel' en het ondersteunen van manifestaties als 'Boterhammen in het Park' en de Brusseldagen van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen. Ondanks het succes van deze initiatieven, blijven ze meestal beperkt tot een eenmalige kennismaking met het 'vrolijke' aspect van Brussel.

Dat er in Brussel een uitgebreid netwerk aan Nederlandstalige voorzieningen bestaat is minder geweten. De 22 gemeenschapscentra, de talrijke Vlaamse verenigingen, de 86 kinderdagverblijven en peuterspeelweelden, het Nederlandstalig onderwijs, de speelpleinen, de Nederlandstalige bibliotheken, de kunstpodia, een Nederlandstalige regionale TV-zender, enz. Dit alles is bij de gemiddelde Vlaming nauwelijks of niet gekend.

Vastgesteld wordt dat ook het **Contact- en Cultuurcentrum (CCC)** er onvoldoende in slaagt dit andere beeld van Brussel naar Vlaanderen uit te dragen. De Vlaamse Regering zal nog in 1997 een beheersovereenkomst met het CCC afsluiten waarin de opdrachten van deze instelling worden vastgelegd, rekening houdend met de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van media en informatie. Teneinde een geïntegreerd informatie- en promotiebeleid voor Brussel te kunnen voeren zal de bevoegdheid over het Contact- en Cultuurcentrum van het departement Cultuur worden overgeheveld naar Brusselse Aangelegenheden waaronder ook de betoelaging van TV-Brussel valt.

In het kader van de nieuwe beheersovereenkomst met het Contact- en Cultuurcentrum zal ook het wekelijks informatieblad "**Deze Week in Brussel**" worden geëvalueerd. Hierbij zullen een aantal duidelijke keuzes moeten gemaakt worden : uitkrant of stadskrant? enkel voor de Brusselse Vlamingen of alle Brusselaars? weekblad of maandblad? commercieel of niet-commercieel?... Een goede samenwerking tussen "Deze Week" en de "Randkrant" is alleszins gewenst.

Naast een herziening van de opdracht en het concept van het CCC en Deze Week in Brussel, zal de Vlaamse Regering nog in 1997 een concreet initiatief nemen voor de promotie van Brussel en de Vlaamse voorzieningen in de hoofdstad : de publicatie van een kwaliteitsvolle **informatiegids** over het aanbod aan Nederlandstalige voorzieningen te Brussel. Deze gids, die zal worden verspreid in alle 400.000 bussen van de Brusselse agglomeratie en ook op ruime

schaal in Vlaanderen (bibliotheken, culturele centra, gemeentehuizen...), zal een uitgebreid beeld bieden van het Vlaams gemeenschapsleven en een zo volledig mogelijk overzicht geven van het culturele, educatieve en sociale aanbod.

Het Nederlandstalig cultuuraanbod in Brussel zal in Vlaanderen gepromoot worden door middel van de **cultuurwaardebons** van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Verenigingen en individuen kunnen hiermee op een voordelige wijze kennis maken met het brede aanbod aan theater- en dansvoorstellingen, concerten en musea in de hoofdstad.

De regionale zender **TV Brussel** is niet enkel belangrijk als informatiekanaal voor de Brusselaars. De zender kan ook een belangrijke bijdrage leveren in de promotie van Brussel in Vlaanderen. Drie jaar geleden nam de openbare omroep BRTN de beslissing om wekelijks een weekoverzicht (½ u.) van deze regionale zender uit te zenden. Vraag is of het uitzenduur op zaterdagmiddag wel geschikt is voor een groot publieksbereik. Op basis van de kijkcijfers zal dit moeten geëvalueerd worden. Met het oog op een betere informatieverspreiding over Brussel in Vlaanderen via de beeldbuis, is samenwerking en programma-uitwisseling (inclusief teletekst) tussen de openbare omroep en TV Brussel eveneens een zinvolle optie.

Tussen TV Brussel en Ring TV kan een intensere samenwerking de informatie-uitwisseling tussen Brussel en de Rand ten goede komen.

Teneinde het **wonen in Brussel** te bevorderen heeft de Vlaamse Gemeenschapscommissie het initiatief genomen om, naast het toekennen van verhuis- en woonpremies voor de eigen personeelsleden die zich in Brussel vestigen, ook een onthaal- en huisvestingsdienst op te richten waar informatie kan worden bekomen over de koop- en huurmarkt, huisvestingspremie e.d.

De Vlaamse Regering zal de promotie van dit aanbod in Vlaanderen voor haar rekening nemen. Belangrijk doelpubliek hierbij zijn de Vlaamse studenten die in Brussel studeren en de Vlaamse pendelaars.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie zal zich verder inspannen om van alle Brusselse gemeenten de **adressen** van nieuwe Nederlandstalige inwoners te bekomen.

De Vlaamse Minister van Binnenlandse Aangelegenheden, heeft de Vlaamse gemeenten schriftelijk gevraagd de namen en adressen van mensen die van het Vlaams Gewest naar Brussel verhuizen door te spelen aan de VGC-administratie.

De diverse betrokken overheden dienen garanties in te bouwen om elk misbruik van deze adressenlijsten tegen te gaan.

Concrete initiatieven

- Afsluiten van een beheersovereenkomst met het Contact- en Cultuurcentrum waarin de opdrachten worden vastgelegd.
- Publicatie van een informatiegids over de Vlaamse voorzieningen in de hoofdstad met een ruime verspreiding in Brussel en Vlaanderen.
- Inschakeling van het Contact- en Cultuurcentrum en TV-Brussel in de promotie van Brussel in Vlaanderen.
- Promotie in Vlaanderen van het wonen in Brussel, meer bepaald door een ruime bekendmaking van de onthaal- en huisvestingsdienst die eerlang door de VGC wordt opgericht.

Besluit

Hoewel Brussel oorspronkelijk een Nederlandstalige stad was, leek het er tot diep in de twintigste eeuw nog sterk op dat de verfransing in het jaar 2000 quasi volledig zou zijn. Daarin kwam een kentering in de jaren zestig en zeventig na de invoering van de taalwetten en de oprichting van de Nederlandse Cultuurcommissie. De Brusselse Vlamingen vonden elkaar in sociaal culturele raden en organiseerden van 1975 tot 1994 vier Congressen van de Brusselse Vlamingen, waarmee een brede maatschappelijke discussie werd op gang gebracht over de toekomst van de hoofdstad en de plaats daarin van de Vlaamse gemeenschap. Het Nederlandstalig onderwijs te Brussel kende een hoge vlucht, in alle Brusselse gemeenten werden Vlaamse trefcentra opgericht en ook op artistiek vlak werd de Vlaamse aanwezigheid in de hoofdstad gevoelig versterkt.

Door de opeenvolgende staatshervormingen werd de positie van de Brusselse Vlamingen en de institutionele band tussen Vlaanderen en Brussel versterkt. De Vlaamse Gemeenschap koos Brussel als haar hoofdstad en vestigingsplaats van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering en administratie.

Toch is het nog een eind weegs gaan op de weg naar een hoofdstad waar het voor iedereen goed is om leven en waar het Nederlands de plaats krijgt die het verdient.

In het zicht van het derde millennium heeft de Vlaamse Regering met dit beleidsplan een bilan opgemaakt van het gevoerde beleid ten aanzien van de hoofdstad en de bakens uitgezet van het toekomstig beleid. Hierbij werden problematische evoluties zoals de numerieke achteruitgang van de Brusselse Vlamingen, de armoede en sociale uitsluiting van een aanzienlijk deel van de Brusselse bevolking, de voortdurende overtredingen van de taalwetten, enz. niet uit de weg gegaan. Uitgaande van zeven sporen wil dit beleidsplan een antwoord bieden op de vragen die zich vandaag in de hoofdstad stellen.

Prioritaire doelgroepen bij de verdere uitbouw van diensten en voorzieningen in de hoofdstad zijn voor de Vlaamse Regering in eerste instantie de jeugd en de jonge gezinnen.

De tendens dat meer en meer Vlaamse jongeren Brussel verlaten moet worden stopgezet en omgeboogen.

Daarnaast vormen ook de zwakkeren van de samenleving - bejaarden, gehandicapten, kansarmen - een belangrijke doelgroep voor het Vlaams beleid in Brussel. De sociale uitsluiting moet worden bestreden, onze hoofdstad mag niet evolueren tot een duale samenleving.

De Vlamingen vormen in Brussel een minderheid, maar dagelijks verdienen honderdduizenden Vlamingen hun brood in Brussel. De belangrijkste Vlaamse politieke en administratieve beslissingscentra liggen in Brussel. Als internationaal centrum is Brussel voor Vlaanderen ook een poort naar de wereld. Brussel is dus een troef voor Vlaanderen. De band tussen Brussel en Vlaanderen vormt daarom de kern van het beleidsplan. Omdat Brussel voor Vlaanderen en Vlaanderen voor Brussel belangrijk is.

De Vlaamse Regering wil met dit beleidsplan Brussel zelfbewust en op een open wijze, de basis leggen voor een toekomstgericht beleid voor de hoofdstad.

Brussel is de hoofdstad van Europa, België en Vlaanderen. Dit laatste zal met de uitvoering van dit beleidsplan meer dan ooit duidelijk zijn. De Vlaamse Regering beschouwt Brussel niet als een probleem, maar als een uitdaging. Tussen Brussel en Vlaanderen moet de overtuiging groeien dat beide elkaar kunnen versterken. Dat tussen beiden een onlosmakelijke band bestaat, waar beiden beter van worden.

Brussel, 11 maart 1997